

ISSN 1840-1414

Glasnik MIRA

25

Međugorje
1981. - 2006.

Godište I. • Broj 11 • Međugorje
Studenj 2006. • Cijena 2,5 KM / 10 Kn

**GOSPODINE,
RECI SAMO JEDNU RIJEČ...**

Draga djeco!

Danas mi je Gospodin dopustio da vam ponovno kažem da živite u milosnom vremenu. Niste svjesni, dječice, da vam Bog daje veliku priliku da se obraćate i živite u miru i ljubavi. Vi ste toliko slijepi i navezani na zemaljske stvari i mislite na zemaljski život. Bog me je poslao da vas vodim prema vječnom životu. Ja, dječice, nisam umorna iako vidim vaša srca teška i umorna za sve ono što je milost i dar. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!

(25. listopada 2006.)

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik:

Informativni centar "Mir" Medugorje

Glavni urednik: Krešimir Šego

Lektor i korektor: Dragan Naletilić

Adresa:

Glasnik mira, Gospin trg 1

88266 Medugorje, BiH

Tel.: 00 387 36 650 200; 653 325

Faks: 00 387 36 651 300

Služba pretplate: 00 387 36 653 342

E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr

Internet: www.medjugorje.hr

Grafičko oblikovanje:

Marin Musa // **SHIFT** KREATIVNA AGENCIJA

Tisak: Fram-Ziral, Mostar

Uplate:

Za Bosnu i Hercegovinu:

Poštanskom uplatnicom ili na žiro-račun:

3381202201145352

UniCredit Zagrebačka banka BH

Devizne uplate:

Unicredit Zagrebačka banka BH

S.W.I.F.T. ZABA BA 22

Konto: 48-06-02810-2

Uplate iz Republike Hrvatske:

HVB Splitska banka d.d.

Br. računa: 30000519000

S.W.I.F.T. BACXHR22

IBAN: HR17 2330 0035 1002 0168 2

Prilikom uplate popuniti **Nalog 14**

ili poštanskom uplatnicom

Cijena pojedinog primjeraka:

2,5 KM/10KN

Godišnja pretplata (12 brojeva)

BiH: 30 KM; Republika Hrvatska: 120 KN;

Zemlje EU: 30 Eura; Švicarska: 50 sfr; SAD: 40 US\$

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete,

znanosti, kulture i športa Hercegovačko-

neretvanske županije pod brojem

R-05-05-42-2175-86 /06 od 12. siječnja 2006.

Dekret Pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, izdavač izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se izdavač potpuno podvrgava. Riječi poput «ukazanja, čudesa, poruke» i slične imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

ISUSOVA I MARIJINA ŠUTNJA

**GOSPODINE, RECI SAMO
JEDNU RIJEČ...**

**„Tko želi biti pobožan, treba mu deset dijelova:
Devet dijelova šutnje i deseti samoće“.**

(Isus, izvankanonski arapski agraf)

dr. fra Tomislav Pervan

Udanima smo kad smo i nehotice povučeni u sebe, kad zašućujemo, promišljamo, mislimo, pretražujemo prošlost, rekapituliramo svoje dane i godine, mislimo na drage osobe, kad pohađamo svoja groblja, mjesta tišine i šutnje, sabranosti i molitve, kad želimo biti sami. Samoća nas i šutnja vraćaju nama samima, u šutnji, samoći i kontemplaciji čovjek je sposoban iskusiti nadnaravno, vinuti se k Bogu. Onaj gornji navod iz Isusovih usta nije zabilježen u kanonskim spisima, ali je prenošen s usta na usta, nalazi se među tzv. Arapskim agrafima te izriče smisao sve naše pobožnosti i traganja za Bogom. „Tko želi imati posla s Bogom, njemu treba deset dijelova: Devet dijelova šutnje, deseti samoće!“ Ne znamo što i kako bismo molili, pisao je Pavao Rimljanima, ali ako se čovjek

prepusti Duhu, onda Duh u nama i iz nas progovara.

Neki je dan Papa imao susret s Međunarodnom teološkom komisijom koja pomaže crkvenom učiteljstvu kako u današnje vrijeme na najbolji način ponuditi vjernicima i svijetu vječnu Božju objavu i istinu u suvremenom ruhu. U svome obraćanju teolozima Papa je znakovito govorio i o šutnji, kontemplaciji, Isusovoj šutnji, a mi možemo reći, tu je uključena i Marijina šutnja. Marija ne govori mnogo, od nje je zabilježeno samo nekoliko riječi, ali je sve ono što se oko nje odvijalo pohranjivala, pospremala u svoje srce i to onda prenosila u Crkvu i na Crkvu, najprije na apostole, a onda na one koji su na njihovu riječ povjerovali. Marija je blago Crkve, ona je ona škrinja, trezor, živa pohrana; Marija je u srcu Crkve, ako ne i srce Crkve >>

U OVOME BROJU PROČITAJTE:

**VODIM VAS
PREMA
VJEČNOM
ŽIVOTU**

fra Ljubo Kurtović

**MOJI SUSRETI S
FRA SLAVKOM
BARBARIĆEM**

Kneginja Marie von
Liechtenstein

**BOG
ŽIVIH**

Karl Rahner

**OD BIJAKOV-
SKOG BRDA DO
MEĐUGORSKE
CRKVE**

fra Žarko Ilić

**ZAJEDNIŠTVO
SVETIH**

dr. fra Ivan Ivanda

**PROTESTANT
U
MEĐUGORJU**

Lorenz Engi

>> jer kroz nju struji život, ona je otkucavanje srca u samoj Crkvi. Bez srca nema života, nema krvotoka, ono šalje u najudaljenije stanice krv koja nosi život. Gdje nema krvi i kisika, odumire i život, stvara se gangrenozno tkivo. Stoga je Marija kao srce Crkve od bitne važnosti za život.

“Bolje šutjeti i biti, nego govoriti a ne biti” - riječi su to biskupa i mučenika Ignacija Antiohijskoga s kršćanskih početaka, drugog nasljednika sv. Petra na antiohijskoj stolici (Posl. Efežanima 15,1). Ono što vrijedi kao općeljudska mudrost ima svoje surječje u susretu kršćanskoga mišljenja sa židovskim i grčkim. Sva je kršćanska mudrost sadržana u osobi Isusa Krista o komu isti Ignacije veli kako je Isus očitovanje samoga Boga koji je “Božja Riječ što dolazi iz Očeve šutnje te koji do kraja ispunja volju onoga koji ga je poslao” (Posl. Magnežanima 8,2). “Tko uistinu prihvati Isusovu riječ, taj treba uzeti za primjer i njegovu šutnju kako bi bio savršen. Onda naime kad njegove riječi postanu djela te kad se po onome što čini snagom šutnje može prepoznati u svijetu” (Posl. Efežanima 15,2).

Gospodina Isusa nisu resili dugi govori, nego posve sažeto precizne i ciljane prisposode, kratki izričaji koji pogađaju cilj, koji uvijek ‘sjedaju’. Jasno, Isus je bio izazovan u svojim riječima, svoje je slušatelje svjesno provocirao - svojim druženjem s gubavcima, grješnicima, carinicima, rubnima, protiveci se u lice duhu svoga vremena i običaja. Dok su jedni ljude bacali u izolaciju, duhovno ih i fizički izopćivali iz društva, tjerali u njihov *geto*, dotle Isus pravi iskorake, zapućuje se svakome čovjeku, krši granice uhodanoga i ljudski *normalnoga*, ljude oslobađa.

Opći je zaključak kako je naučavao kao onaj koji ima vlast i moć, kako mu je riječ bila nabijena snagom (izvorno ‘dinamikom’), kako je u njemu daleko više od Salomona. Riječi su mu cizelirane, brušene, upravo kao dijamanti. U Njegovim ustima sve postaje draguljno, sve je usmjereno prema čovjeku koga želi izvući iz njegovih zatočeništava. “Reci samo jednu riječ i ozdravit će duša moja, život moj, srce moje!” - to je opći refren koji se čuje na sve strane. “Reci, o Isuse, jednu riječ!” - mole potrebiti.

Isus nije ostavio ni jedne zapisane riječi. Dolazi iz znakovite šutnje i prema njoj smjera. Smjera prema zgušnjavanju, koncentraciji (tj. usredištenju, što riječ i znači!), prema aforizmu, ali i apofatici, zanijemelosti, kad čovjek nema što reći. Iz šutnje izranjaju Sokrat i Buda, iz pustinjske šutnje dolazi Ivan

Krstitelj. Ni jedan od njih nije ništa napisao, svi dolaze iz šutnje i uvode u šutnju. Njihovo je okružje ciljana riječ, umijeće zgusnuta govora, oni su aforističari i *apofatici*. Na jednom mjestu kod Platona veli Sokrat za sebe: “Ja sam bez mjesta (*atopotatos*, tj. *utopičan!*) te mi je nakana ljude zbunjivati (*aporein*)”. Njegova je zadaća primaljska, pomaganje da se čovjek rodi za svjetlo i na svjetlo istine.

U susretu s Učiteljem učenik mora napredovati, mora se radati na novi život. Pred Učiteljem sve se otkriva, sve je obasjano. “Vidio sam Sotonu kako se kao munja sunovraćuje s neba” (Lk 10,18) reći će Isus nakon povratka učenika s misijskog poslanja. Isus savršeno pogađa svoj cilj u usporedbi, u dijalogu, u svojim kratkim izričajima. Isus je prepuštao svojim učenicima pisanje i produblivanje, dok je za sebe pridržao govor. Bujica božanske mudrosti ne prestaje teći s njegovih usana kroz cijelu povijest, preko života i usana mistika, svetaca, preko Majke Marije.

Isus je, kako je zabilježeno, pisao samo jedanput, i to u pijesku, kako bi posramio ‘moralne veličine’ svoga vremena i pismoznance te povratio dostojanstvo i dao novu priliku ženi preljubnici. Zašto Isus nije pisao? Toma Akvinski pita se u svojoj teološkoj sumi, zar ne bi bilo za nas bolje da je Isus svoju poruku predao pismenim putem kako bi na taj način zajamčio za budućost svoj nauk? Učeni Akvinac daje začudno niječni odgovor zbog tri razloga.

Najprije, što je važnija poruka, to ona mora biti neposrednija te prodrijeti u čovjekovo srce, a ne biti zapisana na papiru ili kovini. Treba je upisati u život. Upravo stoga nisu ništa pisali ni Pitagora ni Sokrat, nego su urezivali u svoje učenike svoj nauk (prisjetimo se kako su grčki izraz za “urezivati” i naša riječ “karakter” istoga korijena!). Potom, Isus nije ništa pisao zbog uzvišenosti svoga nauka: Bitno je u životu ne-iskazivo i ne-opisivo. I tu navodi završetak Ivanova Evandjelja (21,25). I treće, Isus je htio druge pridobiti za sebe

i dirnuti ih u srcu kako bi njegovu poruku prenosili i širili dalje. Da je Isus svoju poruku pismeno zapisao, stavio bi sebe u središte, a učenike bi ostavio nezrelima. Ono što Isus ima reći, ne dade se p r e -

nijeti p i s a n i m tekstovima, jer je Duh daleko više od slova, on je Duh života, sam je sredstvo svoje neposrednosti. I na kraju domeće Toma Akvinski: Oni koji nisu i ne žele vjerovati apostolskim spisima, ne bi ukazali povjerenje ni Isusu da je ostavio

napisan svoj nauk te bi mu podmetnuli čak i magijske prakse i obmane.

Na izvoriima kršćanstva imamo divljenje spram Isusova izranjanja iz Božje šutnje. Iz mnogih riječi povijesnoga Isusa koje otva-

ra - ju rane na poljima ljudske uhodanosti (N. Sachs) imamo priznanje: "Boga nikada nitko nije vidio, Jedinorođenac koji je u krilu Očevu, on je njegova egzegeza, izvorni tumačitelj." (Iv 1,18) Vrijedi upamtiti i onu iz Isusovih usta, kako će ljudi odgovarati za svaku suvišno iz-

U susretu s Učiteljem učenik mora napredovati, mora se rađati na novi život. Pred Učiteljem sve se otkriva, sve je obasjano. "Vidio sam Sotonu kako se kao munja sunovraćuje s neba" (Lk 10,18) reći će Isus nakon povratka učenika s misijskog poslanja.

govorenu riječ (Mt 12,36). Tu treba otvoriti svoje uši, posebice uši srca, o čemu govori Poslanica Efežanima, treba slušati i oslušivati u rječitoj šutnji, imati spremnost biti oslovljen i oslovljavati. Isus je sam od Oca proglašen i p(ro)zvan - *Ti si Sin moj Ljubljeni*, tada rekoh: *Gospodine, evo me, dolazim vršiti volju tvoju!* Zato Isus poziva na nasljedovanje.

Povijest redovništva na Istoku i Zapadu stoji pod znakom toga poziva. Čovjek se osjetio pozvanim, oslovljenim, čovjek pojedinac čuo je Božju riječ koja dolazi iz šutnje i uvodi u šutnju. Svci su se držali samo jedne riječi i nisu mnogo govorili. Jezgrovito se izrazio sv. Augustin: "Gdje prestaju riječi, izranja i izrasta Riječ!" On jedini "koji je govorio i sve je nastalo, jest neizreciv. On je kazao i mi smo postali. Mi ga pak ne možemo izreći. Njegova riječ kojom smo izgovoreni jest Njegov Sin. I Sin je postao slab kako bismo ga mi mogli na neki način izgovoriti. Njegovoj riječi možemo uzvratiti samo klicanjem, a ne riječ za Riječ" (Augustin).

Kulturu rječite šutnje i duhovno zaoštrena govora pronaći ćemo kod pustinjaških otaca. "Reci mi riječ kako bih živio" - to je želja pojedinaca nakon što je za Konstantina dobila Crkva slobodu. Ljude je nešto tjeralo u pustinju, naime, "Gospodine, pokaži mi put kako pronaći spasenje!". Žarka želja za mirom u srcu (hesihija) stoji na početku - daleko od nemira, buke, žurbe, daleko od zabava i spletki Carigrada, Aleksandrije, Rima. Reci mi pravu riječ - to je molba i molitva svakoga učenika koju upućuje svome duhovnome

ocu. "Što me siliš na nepotrebni i beskorisni govor. Čini što vidiš i kako vidiš!" - odgovara starac učeniku. Skup kratkih izreka pustinjaških otaca nalik je draguljarnici gdje je u izlogu sva množina sjajnih dragulja u (ob)liku kratkih prizora i sočnih izričaja. Ta stara zbirka izreka izrasta iz kulture stvarateljskog izazova, nemira, biserna ogrlica sjajnih aforizama.

Kultura rječite šutnje zapada doskora u stanje zamora i iscrpljenosti. "Proroci su pisali knjige. Potom dođoše naši očevi i pretvoriše knjige u djela. A nakon njih dođoše oni koji su učili knjige naizust. I sad je nadošao naraštaj koji knjige kopira i svrstava ih u stalaže". Tako izgleda gotovo nostalgični pogled zbog propadanja duhovnoga jer duh pogađa čovjekovo srce i bistri um. Navesti možemo i sv. Franju sa svojim drugovima koji su se smatrali Božjim ludama.

Sve one legende i zgode iz njihova života i okružja svjedoče kako su originalni nedostižni, neopisivi. Uvijek ponizni, uvijek maleni, uvijek okrenuti prema dolje, zemlji, zemljani. Životni kut nagnut prema dolje. "Naša duša neprestano stvara buku, ali postoji točka u njoj koja je šutnja i koju nikada ne zamjećujemo. Kad Božja šutnja pronađe ulaz u našu dušu, prožme je i poveže se tu s onom šutnjom koja je tajanstveno nazočna u nama, tad imamo zacijelo u Bogu svoje blago i svoje srce. Prostor se otvara poput ploda koji puca, jer tada promatramo svemir s jedne točke smještene negdje izvan našega prostora i vremena... Stvorenja se oglašuju glasovima. Međutim, riječ je Božja šutnja. Tajanstvena Božja ljubavna riječ ne može biti ništa drugo nego šutnja. Krist je Božja šutnja." Tako je pisala umna Francuskinja Simone Weil, prerano umrla od pothranjenosti i sušice, u ratnom vihoru god. 1943. Misao koja se iscrpljuje u jednoj rečenici jest ograničena. Misao koja se ograničava na jednu rečenicu jest neiscrpna. A svjetlo je snažnije i moćnije od sile teže. Krist je to svjetlo što ga je donijela Marija na svijet i nudi nam ga ovdje da se na njemu ogrijemo, da nas prožme, prosvijetli i u život naputi.

VODIM VAS PREMA VJEČNOM ŽIVOTU

fra Ljubo Kurtović

Blažena Djevica Marija, jer je majka, dobro poznaje ljudsku dušu i srce. Ona vrlo dobro zna da čovjek lako upadne u napast i zaboravi da mu je sve što ima darovano od Boga. Čime se čovjek može pohvaliti a da nije primio od Boga? Život koji imamo, vlastito tijelo, talente, sposobnosti i sve darove primili smo od Darovatelja života i milosti. Ovaj svijet, zemlja na kojoj živimo, zrak koji dišemo i ljudi koje susrećemo također su nam darovani. Isto tako, čovjek je u napasti da se navikne na svoje zdravlje a ne prepozna kako mu je i ono darovano. Možemo se naviknuti i na Gospina ukazanja koja su Božji dar nama, Crkvi i našem vremenu u kojem nam Gospa dolazi pozvati nas i probuditi. Najveća opasnost je velike, najsvetije stvari pretvoriti u nešto svakidašnje i obično, u rutinu koja ubija dušu i radost. I euharistija i ispovijed kao izvori milosti mogu za nas postati navika i običaj. Tada ostajemo na površini života, prazni i gladni mira, slobode i smisla života. Bog nam šalje Majku svoga Sina koja poznaje naše duhovne bolesti u koje možemo upasti a to su: zaboravljivost, tvrdoća srca, nemarnost, sljepoća i nezahvalnost Bogu za sve što smo primili i primamo od Njega. Stoga nam ova poruka odjekuje u ušima i srcu kao podsjećanje, opomena, upozorenje i majčinski prijekor. došla je probuditi nas, potaknuti i povesti k Bogu za koga nam se treba odlučiti danas, a ne tek poslije smrti.

Gradimo svoj život na onome što je vječno

Djevica Marija, koja nam dolazi iz slave Oca nebeskoga, poznaje bolje od nas sve opasnosti u koje naše duše mogu upasti. Govori nam: „*Vi ste toliko slijepi i navezani na zemaljske stvari, i mislite na zemaljski život. Bog me je poslao da vas vodim prema vječnom životu.*“ Djevica Marija nam u riječima ove poruke ne otkriva ništa novo nego nas podsjeća da smo zaboravili evanđeosku mudrost. Želi nas podsjetiti na ispraznost zemaljskih stvari i bogatstva.

Netko se satire od truda i rada po cijeli dan, gubi i zdravlje, i san, izlaže se opasno-

Gospa, Kraljica Mira, ukazuje se već dvadeset pet godina i četiri mjeseca. Ona kao Majka znade da djeci i ono najvažnije, najsvetije može postati svakidašnje, obično, nevažno. Stoga nas još jedanput podsjeća na to da nas vodi k svome Sinu, k vječnomu životu.

stima, odriče se mnogih stvari da bi povećao svoje imanje, a onda, prije nego primijeti, dolazi čas kad mora sve to ostaviti, i tko uživa sav taj njegov trud? Netko tko u sve to nije upravo ništa uložio, možda netko tko nije ni njegov vlastiti sin. Nije to neka velika božanska objava, ali je korisna životna mudrost.

Isus nam u Evanđelju govori također o ispraznosti bogatstva, o ispraznosti i ludosti graditi svoj život na onome što nije vječno. U Lukinu Evanđelju neki čovjek moli Isusa da posreduje kako bi njegov brat podijelio s njim baštinu. Isus to odbija, govoreći: „Čovječe, tko me postavio sucem ili djeliocem nad vama?“ (Lk 12, 14). Isus upire prstom na korijen svih tih neslaganja među braćom: „Klonite se i čuvajte svake pohlepe: koliko god netko obilovao, život mu nije u onom što posjeduje“ (Lk 12, 15). Potom u evanđelju Isus pripovijeda prisposobu o ludom bogatašu, da bismo shvatili koliko je pogrešno sve svoje nade polagati u materijalna dobra. Isus započinje riječima prisposobu: „Nekomu bogatu čovjeku obilno urodi zemlja...“ A prisposoba završava u noćnom glasu Božjem ili glasu savjesti: „Bezumniče! Već noćas duša će se tvoja zaiskati od tebe! A što si pripravio, čije će biti?“ Isus nas uči, a Gospa nas podsjeća na Isusovu mudrost i poziva nas da se „obogaćujemo pred Bogom“. Suprotno od obogaćivanja pred Bogom jest „stjecanje blaga za sebe“. Tko tako čini jest bezumnik koji je slijep.

Nije najvažnija stvar u životu obogatiti se

Bog nam želi otvoriti oči da progledamo u ovo naše vrijeme i govori nam preko Gospe: „Bog me je poslao da vas vodim prema vječnom životu.“ Bog nas po Mariji vodi, poziva i usmjerava prema domovini koju više nikada

ne ćemo morati napustiti. Zato najvažnija stvar u životu nije obogatiti se. Ludost bogataša iz evanđelja ne mjeri se po onome što on gubi u svom životu, nego po onome što on gubi u drugome životu. Sveti Pavao nas upozorava: „Ako ste suoskršli s Kristom, tražite što je gore, gdje Krist sjedi zdesna Bogu! Za onim gore težite, ne za zemaljskim!“ (Kol 3, 1-2). Tražiti ono što je gore ne znači zanemariti svoje interese i zemaljske dužnosti. To znači tražiti ono što moraju tražiti oni koju su „uskrsnuli s Kristom“; tj. novim duhom i novom nakanom. Sveti Pavao osuđuje ono nezahvalno lakomstvo što je jednako idolopoklonstvu. Upravo novac za kojim kao opsjednuti tragamo je krivi bog saliven od kovine o kojem govori Biblija, kojem se žrtvuje sve: odmor, zdravlje, prijateljstva,

poštenje. A srce ide za njim, jer gdje ti je blago, tu će ti biti i srce (Mt 6, 21). Budemo li pogled svoj upirali k onome što je gore, tj. na Isusa uskrsloga, vidjet ćemo kako nas sve to ne priječi da tražimo i kruh svagdanji i sve drugo. Budemo li radili s više mira, s nadom besmrtnosti u srcu, s manje egoizma i uznemirenosti, dogodit će se da ćemo bolje obavljati i ovo što je dolje, na zemlji.

U prošlim vremenima po našim župama održavale su se pučke misije, a njihovo geslo bilo je: „Spasi dušu svoju“. Jedino je važno dušu spasiti. Duša je temelj i nositelj svega onog što čovjek jest i po čemu postoji. Spasiti dušu znači biti povezan s Bogom, čistiti svoju savjest pred Bogom u iskrenoj ispovijedi, boriti se protiv svakog grijeha koji bi nas mogao udaljiti od Boga i jedne od drugih.

Gospa kao majka želi nam otvoriti oči za drugu stvarnost

Dok smo ovdje na zemlji zdravi, dok nam sve više-manje ide dobro, nekako lako zabo-

ravimo na dušu i na Boga. Previše smo u žurbi, trci i borbi da što više steknemo, imamo i da si ovdje osiguramo egzistenciju i život. Svi znamo da ćemo sve to jednoga dana morati napustiti ali se opet tako grčevito borimo i držimo ove zemlje. To su samo znakovi koliko je naša vjera malena, odnosno koliko malo računamo na Boga. A posljedice svega toga su i te kako vidljive. Sve manje imamo vremena jedni za druge, sve je više nepovjerenja među ljudima, susjedima, u obiteljima. Sve je više napetosti, nervoze, straha i tjeskobe u srcu.

Gospa kao majka želi nam otvoriti oči za drugu stvarnost, Božju stvarnost koju nosimo u sebi, ali koja je zatrpana i ugušena stvarima i tjeskobnim brigama za ovaj život i svijet. U ovom zemaljskom životu nam je potrebno puno toga. Mislimo da je važno u životu sve imati. Sve je važno jer sve nečemu služi. Ali kad čovjek umire, kad se nađe pred Bogom, tada je jedino važno da smo dušu spasili i da smo se borili ostati povezani s Bogom.

Bog nam šalje Majku svoga Sina Isusa i našu nebesku Majku ovdje, među nas, već 25 godina i četiri mjeseca. Marija nam je govorila: „Ja ću ostaniti s vama dok mi Svevišnji dopusti; Ja ću vas poticati dok mi Svevišnji dopusti biti s vama; Doći će vrijeme kad ja više ne ću biti s vama.“

Gospina nazočnost na ovaj način, po ukazanjima, milost je i dar. To je milost i dar Crkvi, dar tebi i meni ako je kao Majku prihvatimo i Njezine riječi pretočimo u život. Neka majčinski pozivi ne budu uzaludni u našim životima i obiteljima. Uzmimo je ozbiljno već danas da nam sutra ne bude kasno.

BOG ŽIVIH

Karl Rahner

Kako ću živjeti s mrtvima, živjeti u jednoj stvarnosti moje i njihove ljubavi? Bože moj, odgovori mi, jer ti si sebe nazvao Bogom živih a ne mrtvih! Kako da živim s njima?

Htio bih se pred tobom, Gospodine, spomenuti i svojih mrtvih, svih koji su mi pripadali i otišli preda mnom. Mnogo ih je, toliko da ih se sviju ne mogu namah ni sjetiti, nego moram proći uspomenama svoga života da ih svojom tugom sve pozdravim. Čini mi se tada kao da cestom života stupa povorka ljudi iz koje se svaki čas ponetko šutke i bez pozdrava izdvoji, skrene s puta i nestane u tami noći. Sve se više osipa povorka mojih, a novi se samo naoko pridružuju da bi zajedno sa mnom išli mojim životnim putem. Doduše, mnogi idu istom cestom ali jedva tko sa mnom. Zapravo, skupa sa mnom hodočaste samo oni koji su sa mnom zajedno i krenuli na put, oni koji su stajali uza me kad sam pošao k tebi, Bože moj; oni što su bili i ostali bliski mome srcu. Oni ostali su samo drugovi na istom putu, i njih je mnogo. Pozdravljamo se i pomažemo si. Novi se neprestano pridružuju i opet odlaze. Ali ona prava povorka moga života, sastavljena od onih koji se vole, biva sve manja i tiša, dok se i sam šutke ne izdvojim i skrenem s puta te odem bez pozdrava i povratka.

Zato je moje srce kod onih koji su već otišli od mene. Ništa ih ne može nadomjestiti, nema drugog čovjeka koji bi popunio četu onih koji se iskreno ljube, kad je jedan neočekivano napusti. U pravoj ljubavi nitko ne može nadomjestiti drugoga. Jer prava ljubav ljubi drugoga do u dubinu, u kojoj je svaki samo on sam. Stoga je svaki od preminulih odnio komadić moga srca, a često i čitavo srce, kad je smrt prošla mojim životom. Onome, tko je stvarno ljubio i još ljubi, život već prije smrti postaje život s mrtvima. Zar može onaj koji ljubi zaboraviti svoje mrtve? I

ako je netko doista ljubio onda „zaborav“ i „kraj oplakivanja“ nisu znak ponovne utjehe, nego samo znak okončanja njegove žalosti, znak da je dio njegova vlastitog srca stvarno suumro, i da je sad živ – a mrtav te stoga više ne može žaliti.

Tako živim s mrtvima, s onima koji otidoše preda mnom u tamnu noć smrti, gdje nitko više ne može djelovati.

Ali kako ću živjeti s mrtvima, živjeti u jednoj stvarnosti moje i njihove ljubavi? Bože moj, odgovori mi, jer ti si sebe nazvao Bogom živih a ne mrtvih! Kako da živim s njima? Što mi koristi kad reknem – ah, Gospode, to mi čak i filozofi dokazuju – oni postoje, oni još žive? Jesu li uza me? Zato jer sam pokojne ljubio i još ih ljubim, moram biti kod njih. A jesu li oni isto tako kod mene? Ipak su otišli i sad šute. Nijedna njihova riječ ne dopire više do mog uha i nikakva ljupka dobrota njihove ljubavi ne ispunja više moje srce. Kako su mrtvi tako tihi, kako su mrtvi ipak tako – mrtvi! Žele li da ih zaboravim kao što se zaboravlja namjernik, s kojim smo u putu prozborili nekoliko značajnih riječi? Ako se onima koji u tvojoj ljubavi otidoše s ovoga svijeta život ne oduzima, već mijenja u život vječni, beskonačan i preobilan, zašto je meni tako, kao da ih više nema? Bože, je li to svjetlo, tvoje svjetlo u koje su stupili, tako slabo da ne može prodrijeti amo do mene? Da bi mogli boraviti kod tebe možda je potrebno da me ostavi i njihova ljubav a ne samo njihovo tijelo? Od njih se moja pitanja vraćaju k tebi, Bože, koji hoćeš da te zovem Bogom živih a ne mrtvih.

Kako li da tebe pitam kad i ti šutiš kao i mrtvi? Ja ljubim tebe kao što ljubim i svoje mrtve, daleke i nijeme, one koji zaboraviše u noć. Hoćeš li ti dati jasan odgo-

vor kad te moja ljubav zazove i zamoli za znak da se uvjeri u prisutnost tvoje ljubavi u meni? Zar se mogu požaliti na svoje mrtve kad je njihova šutnja samo odjek tvoje šutnje? Ili je tvoja šutnja tvoj odgovor na moje žalbe zbog njihove šutnje?

Tako to i mora biti, jer ti si zadnji, premda nedokučiv odgovor na sva pitanja moga srca. Znam zašto šutiš: tvoja je šutnja neograničen prostor u kome jedino moja ljubav može ostvariti djelo vjere u tvoju ljubav. Kad bi se tvoja ljubav prema meni očitovala već u ovom zemaljskom životu, te bih ja tako već znao što sam: onaj koga ti ljubiš – kako bih ti onda mogao iskazivati smionu hrabrost i vjernost svoje ljubavi? Kako li bi one tada uopće postojale, kako li bih se u zanosu vjere i ljubavi mogao vinuti nad ovaj svijet u tvoj svijet, u tvoje srce? Da bi se u vjeri otkrila moja ljubav, tvoja se ljubav sakrila u tišinu tvoje šutnje. Napustio si me, da bih te našao. Jer kad bi ti bio uza me, ja bih tražeći tebe uvijek nalazio samo sebe. Moram izići iz sebe ako te želim naći tamo gdje ti možeš biti samo ti. Budući da je tvoja ljubav beskrajna, može se nastaniti samo u tvome beskraju, a jer mi želiš pokazati svoju beskrajnu ljubav, sakrio si mi je u mojoj konačnosti te me zoveš da iz nje izađem. Zato moja vjera u te nije ništa drugo nego tamni put u noć između napuštene kuće moga života s njezinim malim, slabo osvijetljenim sobicama – i svjetla tvog vječnog života. Tvoja šutnja u ovom zemaljskom vremenu nije ništa drugo nego zemaljski lik vječne riječi tvoje ljubavi.

Tako, dakle, moji mrtvi oponašaju tvoju šutnju; jer su ušli u tvoj život ostaju skriveni. Riječi njihove ljubavi prema meni stapaju se s klicajima tvoje beskrajne ljubavi te zato ne dopiru do mog uha. Oni zajedno s tobom žive neograničenost tvoga života i tvoje ljubavi pa njihova ljubav i njihov život ne ulaze više u tjesne prostore onoga što ja zovem svojim životom i svojom ljubavlju. Ništa ne znam o njihovom vječnom životu koji ne zna za smrt, jer ja još živim život mrijenja.

Ali upravo na taj način i oni žive za me. Njihova je šutnja zapravo najglasniji zov, jer je ona odjek tvoje šutnje, suglasje s tvojom riječi koja nam govori zaodijevajući u svoju šutnju nas i naše riječi, svu zaglušnu graju naše jurnjave i plaha preklinjanja na

vjernost i ljubav, koju jedni drugima prebrzo obećajemo. Tako nas tvoja riječ zove u tvoj život, tako nam zapovijedaš da u djelu ljubavi, koje je hrabra vjera, ostavimo sebe, kako bismo u tebi pronašli vječni temelj. Jednako tako poziva i zapovijeda i šutnja mojih pokojnika koji žive u tvome životu te mi stoga zajedno s tobom upućuju tvoju riječ, Bože života, života koji je daleko od mog umiranja. Jer žive, zato šute, kao što mi pukim govorenjem kušamo zaboraviti da smo smrtni. Njihova je šutnja riječ njihove ljubavi prema meni, riječ njihove ljubavi upućena meni.

Tih Bože tih pokojnika, živi Bože živih, ti koji šutnjom zoveš, Bože onih koji me svojom šutnjom žele dozvati u tvoj život, ne dopusti da zaboravim svoje mrtve, svoje žive. Moja ljubav i vjernost prema njima neka bude dokazom moje vjere u te, Bože vječnoga života. Ne dopusti da prečujem njihovu šutnju, najsrdačniju riječ njihove ljubavi. Neka me prati ova najprisnija njihova riječ kad se dijele od mene, kako bi mi njihova ljubav, pošto se sjedini s tobom, postala sasvim bliza. Dušo, ne zaboravi mrtve. Oni žive. Žive tvoj vlastiti život u vječnom Svjetlu bez koprene, život koji je tebi još skriven. Neka tvoji živi, Bože živih, ne zaborave mene mrtva. Bože, koji si im sve zajamčio, pa i sama sebe, daj im još i to da njihova šutnja bude najrječitiji govor njihove ljubavi prema meni, govor koji i moju ljubav upravlja k njihovom životu i njihovom Svjetlu. Ako moj život jest i sve više postaje život s mrtvima koji su preda mnom otišli u tamnu noć smrti, gdje nitko više ne može djelovati, onda neka on po tvojoj milosti bude sve više život vjere u tvoje Svjetlo u noći mog života. Tako ću živjeti sa živima koji su preda mnom u znaku vjere otišli u blistavi dan života gdje se nitko više ne mora truditi, jer ti sam si taj dan, punina svake zbilje, Bog živih. Kad govorim: *Pokoj vječni daruj im Gospodine, i svjetlost vječna svijetlila njima*, onda neka moja molitva bude samo odjek njihove riječi ljubavi kojom me u tišini svoje vječnosti zagovaraju: *Gospodine, onome, kojeg u tvojoj ljubavi volimo kao nikada dosad, podaj nakon životnih borbi vječni pokoj, i svjetlost tvoja vječna svijetlila njemu kao i nama*. Dušo, ne zaboravi mrtve. Bože svih živih, ne zaboravi mene mrtva, da bi jednoč postao i moj život. Amen.

SAKRAMENT ISPOVIJEDI (10.)

ZADOVOLJŠTINA ILI POKORA ZA GRIJEHE

dr. fra Ivan Sesar

Jedan od uvjeta za valjanu ispovijed je spremnost pokornika činiti zadovoljštinu za počinjene grijeha. Crkveno zakonodavstvo od svećenika, služitelja sakramenta pokore, koji se treba suobličiti Isusu, učitelju istine, liječniku duša koji ne prekorava već ispravlja i ohrabruje - u ovom uzvišenom zadatku traži da, imajući u vidu kakvoću i broj grijeha te pokornikovo stanje, naloži spasonosnu i primjerenu zadovoljštinu, koju je pokornik obavezan ispuniti (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 981). Odredbu istog sadržaja donosi i *Zakonik kanona istočnih Crkava* iz 1990. koji vrijedi za sve istočne Katoličke Crkve. Oredba glasi: «Prema kakvoći, težini i broju grijeha neka ispovjednik, vodeći računa o pokornikovu stanju, a i o njegovu raspoloženju za obraćenje, propiše za bolest primjerenu lijek naloživši prikladna djela pokore» (kan. 732 § 1). U istom duhu, radi duhovnog dobra pokornika, važnost uvažavanja pokornikova osobnog stanja ističe *Katekizam Katoličke Crkve*: «Pokora koju ispovjednik nalaže treba voditi računa o osobnom stanju pokornika i tražiti njegovo duhovno dobro. Koliko je moguće, pokora treba odgovarati težini i naravi počinjenih grijeha» (br. 1460).

Kao što je razvidno iz spomenute odredbe, pokora koju svećenik treba dati u odre-

đenom smislu mora odgovarati količinskom srazmjeru između počinjenih grijeha koji su oprošteni te stanju pokornika.

Sveto pismo naročito ističe tri oblika pokore: *post, molitvu i dobra djela* (usp. *Tob* 12,8; *Mt* 6, 1-18) jer upravo ti oblici izražavaju obraćenje u odnosu prema samome sebi, u odnosu prema Bogu i u odnosu prema drugom. *Katekizam Katoličke Crkve*, služeći se naukom Tridentskog sabora, još preciznije određuje moguće oblike pokore. Prema tom nauku to su: molitva, milodar, djela milosrđa, usluga bližnjemu, svojevolutna odricanja, žrtve te naročito strpljivo prihvatanje križa koji moramo nositi. Takva nam se pokora pomaže suobličiti Kristu koji je bio pomirnica za naše grijeha (usp. *Rim* 3, 25), ističe se u spomenutom Katekizmu (usp. br. 1460).

Iz već rečenoga se vidi da jedan od sakramentalnih oblika zadovoljštine za grijeha može biti molitva koja hvali Boga i mrzi grijeh kojim smo Boga uvrijedili. Molitva između ostaloga izražava čovjekovu nesposobnost za bilo kakav spasenjski čin ukoliko ga za to ne osposobi nadnaravna Gospodinova pomoć koja se zaziva upravo molitvom (usp. Tridentski sabor, *Sessio VI*, cap 1).

Valja istaknuti da i u ovakvom obliku davanja pokore ispovjednik treba voditi računa

o pokornikovu stupnju pobožnosti, njegovoj duhovnoj kulturi, o samoj sposobnosti shvaćanja molitve i važnosti pokore. Treba imati na umu načelo koje ističe Ivan Pavao II.: bolja je skromna pokora, ali izvršena s gorljivošću, od velike pokore koja nije izvršena ili je izvršena s nevoljkim duhom (usp. Ivan Pavao II., *Sakrament pokore*, Sedam govora i jedno apostolsko pismo Ivana Pavla II., Kršćanska sadašnjost 1997., str. 68).

Kad se pokora sastoji od dobrih djela, preporučuje se da svećenik izabere ona djela po čijoj se snazi pokornik uspješno vježba u krjeposti, tj. koja će mu pomoći lakše se opredijeliti za dobro.

U svezi s vrstom grijeha, redovito se treba primijeniti zadovoljštinu suprotnosti: npr. zločinu bi pobačaja, koji je danas tragično raširen, kao pokornički odgovor moglo biti zauzimanje u obrani života u različitim oblicima, pomaganju mnogobrojnih obitelji, posvajanje ili pomaganje nezbrinute i odbačene djece itd.

U odnosu na grijeha kojima se drugima nanosi šteta, po principu pravednosti treba učiniti sve što je moguće da se šteta nadoknadi, npr. vratiti ukradene ili nepravdno stečene stvari; oklevetanom vratiti dobar glas; zatražiti oprostjenje od onih koje smo povrijedili. Osim ispravljanja nepravde, moramo biti spremni učiniti i nešto više da ispravimo svoju krivnju: na prikladan način treba «zadovoljiti» ili «okajati» svoje grijeha po onom Zakejevu primjeru koji je Isusu rekao: «Evo, Gospodine, polovicu svoga imanja dajem siromasima! I ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko» (*Lk* 19, 8).

(Nastavlja se)

Danas je uvelike postalo modom govoriti o «Crkvi grješnika», o njezinim mrljama i sjenama, što je dovelo do uzrečice: «Krist da, Crkva ne». No, može li se razdvajati Krista i Crkvu? U stanovitom je smislu to moguće. Crkvu se ne može poistovjećivati s Kristom. Krist je iznad Crkve. On je Vječni, a ona je privremena i zemaljska tvorevina. Međutim, ona je njegovo djelo, njegova ustanova. Štoviše, njegova je ljubljena Zaručnica. On ju je utemeljio, uspostavio i poslao u svijet. U tome smislu, ona je neodvojiva od njegove osobe i života. Budući da je njegovo produženje u vremenu, budući da potječe od njega koji je Sveti, i ona je sveta u svojoj biti. Na sasvim drugačijoj razini

ZAJEDNIŠTVO SVETIH

dr. fra Ivan Ivanda

Govor o Crkvi kao “svetoj Crkvi” u našem vremenu nailazi na neshvaćanje i protivljenje. Kako se još može govoriti o njezinoj svetosti kad joj je lice nagršeno tolikim grijesima i zlodjelima? Mnoštvo je mračnih stranica ispisano tijekom njezine duge povijesti. I u naše se vrijeme malo toga “svetoga” vidi u životu onih koji predstavljaju Crkvu.

Zazivanje svetih je za hodočasničku Crkvu velika povlastica, jer na taj način dobiva neizmjerljivu pomoć od zasluga onih koji su u nebu, koji su sveti u punome smislu. Što je netko po Božjoj milosti čistiji u svojoj svetosti, to će biti spremniji izricati zagovorničku molitvu za svoju još neočišćenu braću na zemlji.

stoji činjenica da su njezini članovi slabi i grješni ljudi, koji lako mogu poći stranputicom i tako svojim lošim životom prljati sliku Crkve. No, Crkva je tijekom stoljećâ svoje povijesti imala mnogo svetaca, onih koji su prihvatili Božji poziv na posvećenje: «Budite sveti kao što sam ja svet». Oni su surađivali s Božjom milošću, dopustili su da ta milost postane u njima učinkovita i plodonosna. U Crkvi je prisutna življena svetost, ono stanje milosti koje čovjeka povezuje s Božjom svetošću, u kojoj sam čovjek *postaje svet*. Ondje gdje jedan član Crkve živi u stanju ove *po-svećujuće milosti*, ondje je prisutna sveta Crkva, kako je to volio isticati papa Pavao VI. Što više članova Crkve živi u toj milosti, to je lice Crkve svjetlije i ljepše. S druge strane, lice se Crkve zamračuje kad njezini članovi

teškim grijehom napuštaju božanski život milosti.

Postoji «zajednica svetih» (*communio sanctorum*) koja se sastoji od onih koji još putuju ovom zemljom (*hodočasnička Crkva*), onih koji su završili to putovanje i sada se čiste u čistilištu (*trpeća Crkva*) i onih koji već uživaju nebesku slavu (*proslavljena Crkva*). To su tri različita stanja velike zajednice Božjega naroda, ali nisu posve odvojena, nego su po Kristu povezana učinkovitom ljubavlju. To znači da naša povezanost s onima koji su otišli u vječnost i koji su spašeni (bilo da su u čistilištu ili u raj) nije prekinuta. «Nebeska» ili proslavljena Crkva zagovara kod Boga i moli se za zemaljsku, putujuću Crkvu. II. vatikanski sabor nam kaže da su «nebeski blaženici tješnje povezani s Kristom, da

utvrđuju Crkvu u svetosti i na mnogo načina doprinose njezinoj većoj duhovnoj izgradnji» (LG 49). Posređuju za nas, prikazujući Bogu zasluge koje su stekli na zemlji, te njihova bratska briga mnogo pomaže našoj slabosti. Mi smo ovdje na zemlji u velikim kušnjama i opasnostima, koje su oni prošli i pobjedonosno savladali, te sada nama pomažu da i mi «trku završimo i steknemo ne- uveli vijenac slave».

Zazivanje svetih je za hodočasničku Crkvu velika povlastica, jer na taj način dobiva neizmjerljivu pomoć od zasluga onih koji su u nebu, koji su sveti u punome smislu. Što je netko po Božjoj milosti čistiji u svojoj svetosti, to će biti spremniji izricati zagovorničku molitvu za svoju još neočišćenu braću na zemlji. Stoga je naša najmoćnija zagovornica Marija, Majka Kristova, koja je svojom da-riječju su-omogućila utjelovljenje Sina Božjega. Ona, kao Kraljica anđela i svetaca predvodi ovu «nebesku vojsku» koja je na nevidljiv, ali snažan i učinkovit način prisutna u našoj zemaljskoj povijesti, na osobnome putu svakoga čovjeka i Crkve u cijelosti. To je jedna posebna, milosna prisutnost koja cijelu Crkvu jača, prosvjetljuje i podiže

>> iz njezine umornosti i grješnosti. Bez te bi nebeske pomoći naša borba protiv sila tame unaprijed bila osuđena na poraz.

Potom, svaki kršćanin na zemlji, u još nepotpunome smislu «svet», može i treba moliti za drugoga, može biti posrednik između njega i Boga. To je uzajamna pomoć na koju nas obvezuje naše kršćansko zajedništvo, naša povezanost u ljubavi. Krist je glava, mi smo udovi. Ako je jedan ud bolestan, trpi čitavo tijelo. «Moliti za drugoga» i «preporučiti se u molitve drugih» jesu očigledne i prozirne forme življenja zajedništva svetih. Sveti Pavao traži od svojih zajednica da mole za njega u njegovim nevoljama i poteškoćama, očito polažući veliku nadu u to posredovanje. Na međusobno nas pomaganje i zauzimanje obvezuje i «nutarnje zajedništvo» s Gospodinom. Ako smo istinski ucijepljeni u njega, ako živimo od njega i za njega, nesebično ćemo se zauzimati i za one koje Krist želi privesti obraćenju i spasenju. Stoga ne ćemo samo moliti da netko bude utvrđen u milosnome životu, nego još više, da teški i tvrdokorni grješnici zadobiju milost obraćenja. Moć zagovorničke molitve ima naročitu snagu jer je plod Kristova križa, njegova zauzimanja za nas u krajnjoj žrtvi iz ljubavi. Ako molimo za druge u zajedništvu s Kristovom žrtvom, Bog će po našem zauzimanju utjecati na slobodu drugoga koja je zarobljena zlom, na tvrdoću njezinoga «ne» Bogu. Omekšat će je i ponovno okrenuti prema sebi. Stoga nas ovo «blago Crkve» upozorava da ne potcjenjujemo plodnost što nam je Bog daruje. Bog otvara čovjeku mogućnost da djeluje za druge, da preuzme svoju zastupničku odgovornost za svijet, za sve ljude. Ako je mi ozbiljno shvatimo, kako će tek Bog ozbiljno shvatiti molitelja i njegovu molitvu, prihvatiti je i nagraditi uslišanjem! Ne smijemo dosegnuti stupanj svoje kršćanske zrelosti i svetosti zadržati samo za sebe. Smisao je svetosti da bude svjetlo i putokaz drugima, da njezina milost dosegne i najmračnije kutke svijeta i čovječanstva. «Sve u Crkvi može biti osobno, ali ništa privatno» (H. U. v. Balthasar). Istinska svetost uvijek upućuje na drugoga, na njegove potrebe i nevolje. Svetac se udaljava od sebe, zaboravlja sebe, da bi tako unišao u prostor drugoga. Sebična svetost je protuslovlje u sebi. Danas postoji pomamna potraga za «svetošću» koja uzdiže iznad drugih, koja traži odobravanje i priznanje, koja se u konačnici temelji na sebeljublju i čežnji za uvažavanjem. Istinska svetost je samozatajna i jedva uočljiva. «Teško je raspoznati sveca, čak i nakon njegove smrti» (J. Guittou).

Kneginja Marie von Liechtenstein

MOJI SUSRETI S FRA

Bilo je ljeto 1983. kad nam je suprugov rođak, u međuvremenu preminuli grof Ernst Abensperg Traun, pričao o svojim doživljajima iz Međugorja.

Kazao je da se tamo od lipnja 1981. svakodnevno ukazuje Marija.

O tome smo već bili pročitali neke kraće novinske članke, no ta osobna svjedočanstva probudila su moju znatiželju i poželjela sam otići na lice mjesta. Dvije rođakinje mogega supruga također su osjetile poziv da pođu u Međugorje. Moj suprug nas nije htio pustiti same pa nas je odlučio pratiti, i to je bilo dobro.

Grob fra Križana
Galića i fra Slavka
Barbarića

SLAVKOM BARBARIĆEM

Susret s Međugorjem

Kad smo stigli u to zabačeno mjesto svi smo se pitali zašto smo uopće došli.

Međugorje nam je izgledao vrlo pusto i napušteno. Jedan fratar nam je objasnio na kojem su se brežuljku događala ukazanja, te da se sada odvijaju poslije podne u prostoriji uz crkvu. I tako smo se najprije uspjeli na Brdo ukazanja. Tada ga nije bilo baš lako naći. Mjesto ukazanja, koje je danas tako vidljivo, hodočasnici su – pa tako i mi – u to vrijeme još morali tražiti. Isti dan smo se uspjeli i na Križevac. Poslije podne, oko 17.30h, pošli smo u crkvu u nadi da ćemo moći biti nazočni kod ukazanja. Među malobrojnim hodočascima koji su imali istu želju bila je i jedna mala skupina iz Italije. Nešto prije ukazanja pojavio se fra Slavko. Zahvaljujući svojem velikom poznavanju jezika, mogao je talijanske hodočasnike pozdraviti na talijanskom, a nas na njemačkom. To je učinio s beskrajno ljubaznim ali istovremeno neporecivim autoritetom. Taj prvi susret vrlo nam je jasno pokazao da Majka Božja ovdje mudro vodi stvari kako bi na ovom mjestu milosti Bogu mogle služiti prave osobe.

Neizmijerna ljubav prema Majci Božjoj i prema Isusu Kristu

Nakon tog prvog putovanja ponovno smo došli u Međugorje s djecom za Uskrs 1984. Zbog blagdana, ovdje su bili brojni hodočasnici. Svi smo se čudili neumornom i velikom fra Slavkovom zalaganju.

Od tada sam vrlo često posjećivala Međugorje i često sam se pitala odakle fra Slavku ta nevjerojatna snaga da se tako troši za Boga i za svakog hodočasnika.

Prije 8 godina ponovno sam bila u Međugorju s jednim poljskim svećenikom koji je na njemačkom jeziku bio studirao filozofiju, koji je svoj studij zaključio s doktoratom, te postao rektor jedne bogoslovije. On je fra Slavka doživio tijekom samo jednog dana i ostao pod tako dubokim dojmom da od tada fra Slavkovu sliku drži u svojoj radnoj sobi.

Čini mi se da je ono najbitnije u fra Slavkovoj osobi njegova nevjerojatna, čak neizmijerna ljubav prema Majci Božjoj i prema Isusu Kristu.

Milijuni ljudi nikada ne će zaboraviti večernje euharistijsko klanjanje koje je vodio s tako velikom dubinom i ljubavlju. To euharistijsko klanjanje je bilo istinsko svjedočanstvo njegove ljubavi prema Gospodinu. Čovjeku nedostaju riječi pa je mudrije o tome šutjeti. Nikada i nigdje nisam doživjela ništa slično ni tako uvjerljivo.

Želio nas je voditi prema Bogu

Sve nas zajedno, neovisno o društvenom sloju ili kulturi, želio je voditi prema Bogu. Svakoga je – u granicama svog ograničenog vremena – znao saslušati. Njegov je život bio stalno davanje i vođenje prema Bogu.

Fra Slavko je imao poseban dar za djecu i mlade. Još ga vidim pred sobom kako se s djecom od kojih osam godina uspinje na Brdo ukazanja. Djeca su predmolila s velikim oduševljenjem. I u Majčinu selu koje je osnovao, djeca su hrlila prema njemu kao prema ljubljenoj ocu.

Fra Slavko nije uopće imao razumijevanja za ljude koji su tražili čudesa. Htio je da ljudi u molitvi traže povezanost s Bogom, i imao je divan dar sve nas u tome podržavati.

Zračio je svetošću

Bio je vrlo skroman, nikad ništa nije tražio za sebe. Ne mogu se sjetiti da bi nas nazvao i tražio pomoć. Pomoć koju smo slali, napose za vrijeme rata na prostoru bivše države i poslije toga djeci i obiteljima, prihvaćao je s velikom radošću i zahvalnošću, ali ju nikad nije tražio.

Nije lako govoriti o takvim izvanrednim osobama koje zrače svetošću. Kao što već rekoh, bolje je šutjeti, jer postoji opasnost da svaka riječ bude previše i da zvuči šuplje i prazno.

Iako sam, zahvaljujući svojim roditeljima koji su bili veliki vjernici već od svoje rane mladosti imala priliku upoznati mnoge svećenike koje cijenim, mogu reći da – uz papu Ivana Pavla II. – fra Slavko za mene predstavlja jednu od najupečatljivijih ličnosti.

UMJETNIČKO DJELO NADAHNUTO KRALJICOM MIRA

Privedio Krešimir Šego

Gospodin Puzzolo svojim je djelom najprisutniji umjetnik na prostoru župe Međugorje. Kamo god pošli, pogotovu na glavnim molitvenim mjestima, naići ćete na njegova djela: Reljef u bronci Rođenje Isusovo između crkve i župnog ureda, kip sv. Leopolda Bogdana Mandića pored vanjskih ispovjedaonica, postaje križnoga puta na Križevcu, otajstva krunice na Brdu ukazanja, slika Kraljice Mira u Žutoj dvorani, kip fra Slavka Barbarića u Majčinu selu. Ljetos smo s umjetnikom i čestim međugorskim hodočasnikom razgovarali za čitatelje Glasnika mira.

Gospodine Puzzolo, kada ste prvi put čuli za Međugorje?

Prvi sam put za Međugorje čuo na talijanskoj televiziji. Bila je to samo kratka vijest. Nisam bio koncentriran na to što se davalo na televiziji, nisam pratio program. Samo sam krajičkom oka vidio videoce u ekstazi, i odmah iza toga završila je ta emisija.

Kada ste prvi put došli u župu Međugorje?

Godine 1985. bio sam u Padovi, u crkvi sv. Antuna s velikim talijanskim umjetnikom Pietrom Manigonijem i tu sam od svojih prijatelja industrijalaca čuo razgovor o Međugorju. Oni su mi rekli: «Carmelo, idi u Međugorje, tamo je nešto jako zanimljivo.» Čim sam bio slobodan, a to je bilo u srpnju 1985., zaputio sam se u Međugorje. Kad sam došao u ovo mjesto bio sam jako impresioniran načinom na koji su ljudi ovdje molili.

Tih dana ukazanja su bila u sobi preko puta župnog ureda, ja sam se već bio popeo i na Križevac i na Podbrdo. Među franjevcima koje sam viđao oko župnog ureda i crkve vidio sam jednoga koji je bio najživahniji, bio je to fra Slavko Barbarić; on je na neki način uređivao ljudima koji bi nagrnuli u sobu ukazanja.

Imao sam veliku želju ući u sobu ukazanja, ali sam oko sebe vidio dosta bolesnih pa sam mislio da je važnije da oni uđu.

I tako je došao moj zadnji dan boravka u Međugorju. Ja sam se još uvijek vrtio oko župne crkve i u tom momentu fra Slavko je

Prvi rad Carmela Puzzola za župu Međugorje

izišao iz župnog ureda, spuštao se stubama i čim me je ugledao kazao: «Hej, pa ti si još uvijek ovdje!» Odgovorio sam mu: «Da, ovdje sam već tjedan dana.» «A kad odlaziš?» nastavio je razgovor fra Slavko. «Sutra», odgovorio sam mu. «Pa kakvo je bilo tvoje iskustvo u Međugorju?» «Bilo je prekrasno! Upoznao sam neke od vidjelaca, popeo sam se na Križevac i na Podbrdo.» «Znači, imao si sva važnija iskustva?»

Ja koji sam zaista imao sva iskustva, osim jednoga, odgovorio sam: «Da, imao sam sva iskustva, samo mi još jedno nedostaje.» Fra Slavko me pogledao u oči i kazao: «Možda je moguće da imaš i to zadnje iskustvo.» Pomislio sam da i on zna što bih želio, pa sam ga upitao što trebam napraviti da dobijem i to zadnje iskustvo. Nakon toga me upitao hoću li tu večer biti na krunici. «Da, doći ću», odgovorio sam. Na to mi je rekao da ga na kraju drugog dijela krunice čekam u dnu crkve.

Tako je i bilo. Nakon drugog dijela krunice povukao sam se u dno crkve i vidio sam fra Slavka okruženog mnoštvom. Pomislio sam:

«Toliki su ljudi oko njega, sigurno će zabraviti ono što mi je danas rekao.» Ali on se približio, uhvatio me za ruku i odveo me do dna stubišta pred župnim uredom. Sve oko župnog ureda bilo je puno ljudi, čak su bili i na stubama, svi su željeli ući.

Fra Slavko mi je u ruku stavio jedan zavjaj i čovjeku koji je stajao na vrhu stepenica kazao da me pusti unutra. Tako sam ušao u prvu sobu desno. Soba je bila prepuna ljudi, a među njima su bili Ivan i Marija, stajali su i molili krunicu. Odjedanput su pali na koljena i počelo je ukazanje. U tom momentu bio sam strahovito ganut. Želio sam postaviti mnoga pitanja, a nisam znao što bih rekao.

Kraj mene je stajala jedna žena s teško bolesnom djevojčicom. Djevojčica je jako plakala, nisam znao od koje bolesti boluje, pa je majka htjela izići da dijete ne smeta. U tom trenutku je ušao fra Slavko i ženi rekao da ostane s djetetom. Ostao sam na cijelom ukazanju strahovito dirnut. Kad sam izišao još uvijek sam bio silno ganut te sam zahvaljivao Gospi na tom velikom daru.

Kasno navečer opet sam šetao u blizini župnog ureda i opet sam ugledao fra Slavka. Htio sam mu se zahvaliti. Fra Slavko me pozdravio, poželio mi sretan put i kazao: «Vrati se opet što prije u Međugorje.»

U tom sam se trenutku sjetio da sam, kad sam išao na Križevac, vidio ljude kako mole na pojedinim mjestima, pored kame-nja označenog rimskim brojevima. Kazao sam mu: «Oprostite fra Slavko, oni ljudi koje sam vidio na Križevcu, mole li to oni križni put?» «Da, mole križni put», odgovorio je. «A zašto ne postavite prave postaje?» pitao sam. «A kakve prave postaje, na što misliš, kako bi trebale izgledati?» «Trebali bi to biti brončani reljefi», a fra Slavko me upitao zar mislim da bi ljudi bolje molili kad bi stajali ispred tih lijepih brončanih reljefa. Na to sam mu kazao da bi ljudi mogli jednako dobro moliti i pred postajama napravljenim od mrvica kruha, ali je glavno da su napravljeni s ljubavlju. Fra Slavko je malo zastao, potom kazao: «Jako je zanimljivo to što govoriš. A tko bi trebao napraviti postaje?»

Iako nikada u životu nisam bio kipar, rekao sam da bih ja to mogao napraviti. Tada sam mu kazao da sam slikar, ali da bih mogao napraviti i takva djela.

Tada smo razmijenili telefonske brojeve i dogovorili se ostati u kontaktu.

Sljedeće jutro otišao sam u Italiju i čim sam došao doma telefonirao mi je jedan od onih industrijalaca koji mi je u Padovi kazao da trebam otići u Međugorje. Želio je čuti

moje iskustvo. Ispričao sam mu svoja iskustva te mu na kraju objasnio zamisao da se naprave postaje križnoga puta. Moj prijatelj industrijalac Valentino Brazzale kazao mi je da blizu Tienne, gdje on živi, ima tvornica koja izrađuje proizvode iz bronce te da će se raspitati o uvjetima i cijeni.

Drugi put u Međugorju

Nazvao me nakon pola sata i rekao da odmah dođem, jer da sutra skupa putujemo u Međugorje. Također mi je kazao da je već našao ljude koji će snositi sve troškove izrade reljefa. Drugi industrijalac, Sante dalle Carbonare, koji je kasnije darovao sva otajstva krunice, poručio je da dođem u tvornicu na dogovor o mjerama i da o drugom ne brinem jer će sve biti plaćeno.

Otišao sam u Tienne, u tvornicu, i dao mjere reljefa.

Čim smo to obavili, krenuli smo u Međugorje i potražili fra Slavka. Kad me je ugledao, upitao je: «Što je, još si uvijek ovdje?» «Otišao sam kući i vratio se s gospodinom Sante dalle Carbonare, da vam kažemo kako smo dogovorili sve oko reljefa.»

Fra Slavko mi je rekao da toliko ne žurim jer oni moraju raščistiti mnoge stvari s vlastima, pogotovu glede postavljanja reljefa na javnom mjestu. Također mi je objasnio kako se unutar crkvenog prostora može raditi, ali za postaviti neko djelo izvan crkvenog prostora treba tražiti dopuštenje vlasti.

Vratili smo se u Italiju i odmah sam napravio prvi reljef. Već sam tada razmišljao kako ćemo napraviti i sva otajstva krunice. Napravio sam treće otajstvo – Isusovo rođenje – i na njemu napisao: *Dar žiteljima Međugorja*. Razmišljao sam kako će ta postaja biti postavljena za Božić te godine. Nažalost, to se nije dogodilo – reljef je šest mjeseci zadržan na carini u Mostaru.

Tada mi je fra Slavko kazao da ima jednoga prijatelja komunistu koji ga je savjetovao da postavi reljefe – postaje križnoga puta, ali bez obavješćivanja javnosti. Tako je i učinjeno.

Godine 1988. ili 1989., ne sjećam se točno, fra Slavko mi je telefonirao i pitao zar ne dolazim za Uskrs. Kad sam mu kazao da završavam posao u Firenci i da za Uskrs idem svojoj obitelji, rekao mi je da ipak dođem jer me čeka iznenađenje. Kad sam ga upitao o čemu se radi, odgovorio je: «Blagoslovit ćemo postaje.»

To nisam mogao propustiti. Na Veliki petak te godine postaje su blagoslovljene! S ovim u svezi ima još nešto: Fra Slavko mi je

ISUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA

O nado naša, cjelove,
Naš Spase, Kriste uskrsli,
U smrtnoj boli nemiloj
Kud oči tad da upremo?

I ti si smrt iskusio,
Led koplja, biče bezdušne,
Blag glavu si naklonio,
Duh Ocu s drva predao.

Sve boli naše najljuće
Ko jaganjac si ponio.
Sad znamo što je supatnja –
I uskrsnuće čekamo.

Na križu ruke šireći
U ranu srca prihvaćаш
Sve teškom boli shrvane
U času smrti tjeskobne.

Ko pobjednik si ustao
I vrata pakla srušio:
Nas žalosne sad pridigni,
Po smrti sve nas proslavi.

I braća naša premila,
Što mirno u snu snivaju,
Nek vječni život dobiju
Da tebe mogu slaviti. Amen.

Ti, Kriste, Kralj si vjekova,
Ti vladar sviju naroda,
Ti sudac si jedincati
Svih umova i srdaca.

Glavari svih te naroda
Pred svijetom javno častili,
A mi ti evo kličemo:
Ti višnji Kralj si sviju nas!

O Kriste, mira vladaru,
Pokori srca buntovna,
U jedno stado skupi sve
Od tebe što odlutaše!

Ti zato, ruke šireći,
Sa križa visiш krvavog
I probijeno sulicom
U plamu Srce otkrivaš.

Ta zato kruha, vina lik
Na žrtveniku krije te,
I s probodenih grudi ti
Spas djeci tvojoj izvire.

Sva slava tebi, Isuse,
Što vlašću svijetom upravljaš,
I Ocu s Duhom preblagim
U vječne vijeke vjekova. Amen.

(Božanski časoslov)

SVI SVETI I DUŠNI DAN

Priradio fra Karlo Lovrić

Godišnji spomen Dana mrtvih u Zapadnoj Crkvi datira iz ranog srednjeg vijeka, uglavnom poslije Uskrsa, npr. na Duhovski ponedjeljak ili ponedjeljak poslije Presvetog Trojstva. Bila je tendencija - iako ne posvuda - povezati Uskrs i spomen mrtvih.

Zbirni blagdani za sve svete mučenike i ostale svete, odnosno svete jednog određenog kraja, susrećemo u kršćanskoj starini u uskrsnom okružju.

Najstarija potvrda nalazi se kod Ivana Zlatoustog za Antiohiju u 4. st. u Duhovskoj osmini s oznakom «Gospodnji dan Svih svetih». Poslije Uskrsa slavio se dovršetak uskrsnog događanja proslavom svetih. U Istočnoj Crkvi sačuvao se ovaj blagdan kao i sami termin do danas. U Zapadnoj Crkvi ovaj blagdan u početku je bio preuzet. U Irskoj je nastao u 8./9. stoljeću – kad je veza između ovoga blagdana i Uskrsa izbljedjela – novi blagdanski naziv: 1. studeni ovdje obilježava početak zime i ujedno početak godine. Pozadina nije više Uskrs nego umiruća priroda po kojoj vječni svijet svetih postaje vidljiv. Po irsko-škotskim misionarima blagdan Svih

svetih - slavljen na 1. studenoga - u 9. stoljeću stigao je i na europski kontinent.

U irskom utjecajnom području (npr. USA) zadržali su se predkršćanski običaji slično saturnalijama prije rimske Nove godine. (Saturn je za Rimljane bio bog vremena: njemu u čast organizirano je sedmodnevno slavlje u Rimu poslije svršetka poljskih radova).

DAN MRTVIH - DUŠNI DAN

Godišnji spomen Dana mrtvih u Zapadnoj Crkvi datira iz ranog srednjeg vijeka, uglavnom poslije Uskrsa, npr. na Duhovski ponedjeljak ili ponedjeljak poslije Presvetog Trojstva. Bila je tendencija – iako ne posvuda – povezati Uskrs i spomen mrtvih. Još je papa Ivan XXIII. (1958.-1963.) govorio o Uskrsu kao «blagdanu svih mrtvih». Od 9. stoljeća, uz potporu samostana Cluny u Francuskoj,

premješta se ovaj spomen Dana mrtvih na 2. studenoga, dan nakon Svih svetih.

Zahvaljujući dominikancima, a kasnije i svećenicima španjolskog govornog područja, uobičajilo se da svaki svećenik smije toga dana slaviti tri svete Mise. 1915. papa Benedikt XV. proširio je ovaj običaj na cijelu Crkvu. Ovaj dan duboko se urezao u svijest naroda i hrani se plemenskom pobožnošću. Poslije podne na svetkovinu Svih svetih grobovi se kite cvijećem (krizanteme, ivančica, bijela kata) sa zapaljenim svijećama, a negdje i vječnim svjetlom. Već u 16. stoljeću u nekim krajevima na Zapadu sveta Misa je bila sastavni dio tog spomena mrtvih.

Čašćenje mrtvih zastupali su neki crkveni oci, pa i sam Tridentinski koncil, mišljenjem da duše koje su uspješno prošle Božje sudište, prije nego dođu u nebo, borave u mjestu čišćenja (čistilištu). Živi mogu mrtvima pomoći svojim žrtvenim prinosima: sv. Mise, molitve, žrtve i post.

Po starom pučkom vjerovanju duše su toga dana napuštale čistilište, dolazile na zemlju i tu se kratko vrijeme odmarale od svojih muka. U nekim mjestima organiziraju su i svečane procesije na groblju, a tom prigodom posjećuju se i svećenički grobovi. U našim krajevima sveta Misa za pokojne slavi se na svim grobljima, počevši na Sve svete poslije podne i cijeli Dušni dan.

U ranijim stoljećima sa svetkovinom Svih svetih i Danom mrtvih svršavala je stara gospodarska godina, a nova je započinjala sa sv. Martinom.

OD BIJAKOVSKOG BRDA DO MEĐUGORSKE CRKVE

fra Žarko Ilić

Kad je Branko Mikulić kao predsjednik SKJ s najviše tadašnje političke pozornice na Tjentištu 4. srpnja 1981. okupljanje našeg naroda u Bijakovcima i u Međugorju proglasio političkim neprijateljskim djelovanjem, već tada sam o tim događajima počeo malo ozbiljnije razmišljati: Ne bi li ipak u Bijakovcima i u Međugorju mogao biti zov s neba, dok se protiv tamošnjeg narodnog okupljanja usmjerava velika bezbožna sila!?

U vrijeme prvih Gospinih ukazanja u Bijakovcima živio sam na Širokom Brigu.

Prvi pohod Bijakovcima

U Bijakoviće sam prvi put otišao na Petrovdan, u ponedjeljak 29. lipnja 1981. Ali sam bio bez habita, u građanskom odijelu. I to s fotografskim aparatom i magnetofonom u ruci. Tako sam inače običavao ići na sve značajnije skupove. Oko 17 sati s ostalim šarolikim mnoštvom naroda popeo sam se na Podbrdo iznad Bjakovića. Iz radoznalosti smo popunili sav prostor između kamenja i drača. Ali nas je većina samo izdaleka mogla čuti žamor i nespretni pjev jedne Gospine pjesme. Zatim šutnja... Kad se potom od usta do usta pronijela vijest, da je Gospa otišla, počeli smo silaziti u selo. Ja nisam žurio. Nastojao sam promatrati prolaznike. I još više slušati.

Kad je pokraj mene naišlo nekoliko govorljivijih mladih osoba, i ja sam im se pridružio. Očito su bili bliže bijakovskoj djeci. Jedna žena priča, kako je jedna doktorica (spominje je poimenično) htjela dodirnuti Gospinu haljinu. Gospa joj je to odobrila i djeci rekla, da je *uvijek bilo nevjernih Juda*. U tu priču se umiješa jedan muškarac, pa reče: "Kako će to reć? Pa nije Juda bio nevjeran, nego Toma!?" Ali žena je uporno ponavljala, da je Gospa upravo tako rekla...

Mene je ta rečenica ozbiljno zaokupila, dok sam se vraćao kući na Široki Brig. Razmišljajući te večeri i sljedećih dana o izričaju *nevjerni Juda*, padalo mi je na pamet, da bi se to moglo ticati i mene... Kako? Ako radi društvenog mira ili radi osobnih pogodnosti u crkvenim krugovima prešutim svoje uvjerenje... A onda mi se nadovezaše misli i na širu okolinu. U našem narodu ima mnogo odrasle čeljadi, koja vjeruju u Isusa, pa se zato u crkvi vjenčavaju i krštavaju svoju djecu, ispovijedaju se i priče-

Vidioci Ivan, Jakov i Marija

šćuju. Ali sve to čine potajno. Istodobno se takvi javno ističu u Savezu komunista Jugoslavije (SKJ) radi društvenog položaja, radi radnog mjesta ili zarade. Štoviše, mnogi se od njih u svom društvu vladaju kao bezbošci, pa javno vrijeđaju otvorene kršćane. Takvi postupci nalik su Judinoj životnoj nevjeri ili izdaji... I Juda je vjerovao, ali je radi dobitka izdao Isusa. Dotad nečuveni izričaj *nevjerni Juda* prisili me na pomisao, da u Bijakovcima nije riječ o nečem naučenom, namještenom ili naručenom. Ipak sljedećih dana nisam tamo išao.

Kod crkve u Međugorju

Ponovno sam otišao istom u nedjelju 19. srpnja 1981. Ali ne u Bijakoviće, nego k crkvi u Međugorje, gdje je župnik fra Jozo Zovko u dogovoru s vidiocima već bio uveo večernju Misu. Promatrao sam i fotografirao mnoštvo oko crkve, koje me je zanimalo svojom pobožnošću. U crkvu nisam mogao ući, jer je bila prepuna. Istom poslije Mise uspio sam ući u crkvu. Tada sam prvi put ugledao vidiocine. Molili su za hodočasnike.

Dva oprečna doživljaja u istom danu

Međutim, moja dva doživljaja u istom danu 3. kolovoza 1981. potakoše me na novo razmišljanje. Prije podne na stipanjanskoj pučkoj Misi u hladovini crkvenog dvorišta na Čerinu nekoliko djevojaka i djevojčica s časnom sestrom pjevalo je tako, da se jedva moglo dalje čuti. Ni u pjesmi *Zdravo, Tijelo Isusovo* nije im se pridruživao gotovo ni jedan muški glas. Istog dana navečer otišao sam u Međugorje. I ovog puta kao promatrač! Crkveno dvorište prepuno naroda. Unatoč neizdrživoj vrućini i sparini misari su se tako zbijali u crkvi, da je bila "puna ko šipak".

Propovijedao je fra Jozo Zovko, a pjevanje vodio fra Stanko Vasilj. Tada sam prvi put u životu doživio, da se u crkvi neusporedivo jače čuje muško pjevanje nego žensko. To mi je bilo ljudski neprotumačivo. Ipak i dalje ostadoh samo novinarski bilježnik. Poslije sam 5. kolovoza prije podne došao k fra Jozi Zovki u Međugorje na dogovoreni razgovor, želeći čuti i zabilježiti njegove dojmove i procjenu tamošnjih zbivanja. Unatoč fra Jozinu gorljivom uvjerenju, da bijakovska djeca stvarno vide Gospu, ja sam ostao sumnjičav.

Politički pucanj s najvišeg vrha

Kad je Branko Mikulić kao predsjednik SKJ s najviše tadašnje političke pozornice na Tjentištu 4. srpnja 1981. okupljanje našeg naroda u Bijakovcima i u Međugorju proglasio političkim neprijateljskim djelovanjem, već tada sam o tim događajima počeo malo ozbiljnije razmišljati: Ne bi li ipak u Bijakovcima i u Međugorju mogao biti zov s neba, dok se protiv tamošnjeg narodnog okupljanja usmjerava velika bezbožna sila!?

Početak kolovoza 1981. pojačavaju se politički napadaji na videoce i osobito na fra Jozu Zovku. Premda je on mjesec dana ranije bio pozvan i najavljen, da uoči Velike Gospe propovijeda na Širokom Brigu, poziv mu se otkazuje 4. kolovoza... Nakon Velike Gospe 17. kolovoza 1981. udbaši u pratnji milicije (tadašnji naziv za policiju) zatvoriše župnika fra Jozu Zovku i urednika *Naših ognjišta* fra Ferdu Vlašića. Kad sam to sljedećeg dana čuo, uvjerio sam se, da tu više nema šale.

Doživljaj na koljenima

Nakon toga sam 19. kolovoza u habitu otišao u Međugorje. Tada sam prvi put s ostalim narodom klekao i molio te ostao od početka do kraja cijelog večernjeg programa. Stvarno sam u svojoj nutрини osjetio dotad neslućenu Božju nazočnost i Gospinu zaštitu... Uvjerio sam se, da je samo klečeći moguće susresti Boga.

Molitveni život

Od tada sam nastavio moliti više nego prije. Tih dana doznadoh, da sam u tom političkom vrtlogu "na sjednici uprave provincije održanoj 16. kolovoza 1981. godine u Mostaru" premješten sa Širokog Briga u Veljake. Tamo sam na vjeronauku redovno molio po jedan desetak krunice s đacima. Njima to preporučivao i kod kuća. Osim toga često sam išao u Međugorje ispovijedati. Sljedeće godine ljetnim nedjeljama poslije večernjeg bogoslužja tamo sam običavao sâm moliti. Sve je to utjecalo na moj ukupni duhovni život i na opću izdržljivost u različitim unutarnjim

i društvenim poteškoćama. Gospina je nazočnost sigurno mnogo toga usmjeravala na dobro i na još bolje.

Pisanje o Gospinoj nazočnosti

Povrh toga odlučio sam u *Kršnom zavičaju (KZ)* objaviti poseban prilog o zbivanjima u Bijakovcima i u Međugorju... Za to sam morao naći dovoljno sigurnih podataka. Sad sam uvidio, kako je moj premještaj u Veljake Bog okrenuo na dobro. Odatle mi je Međugorje bliže, pa mi je i tamošnja zbivanja bilo neusporedivo lakše pratiti i o njima pisati.

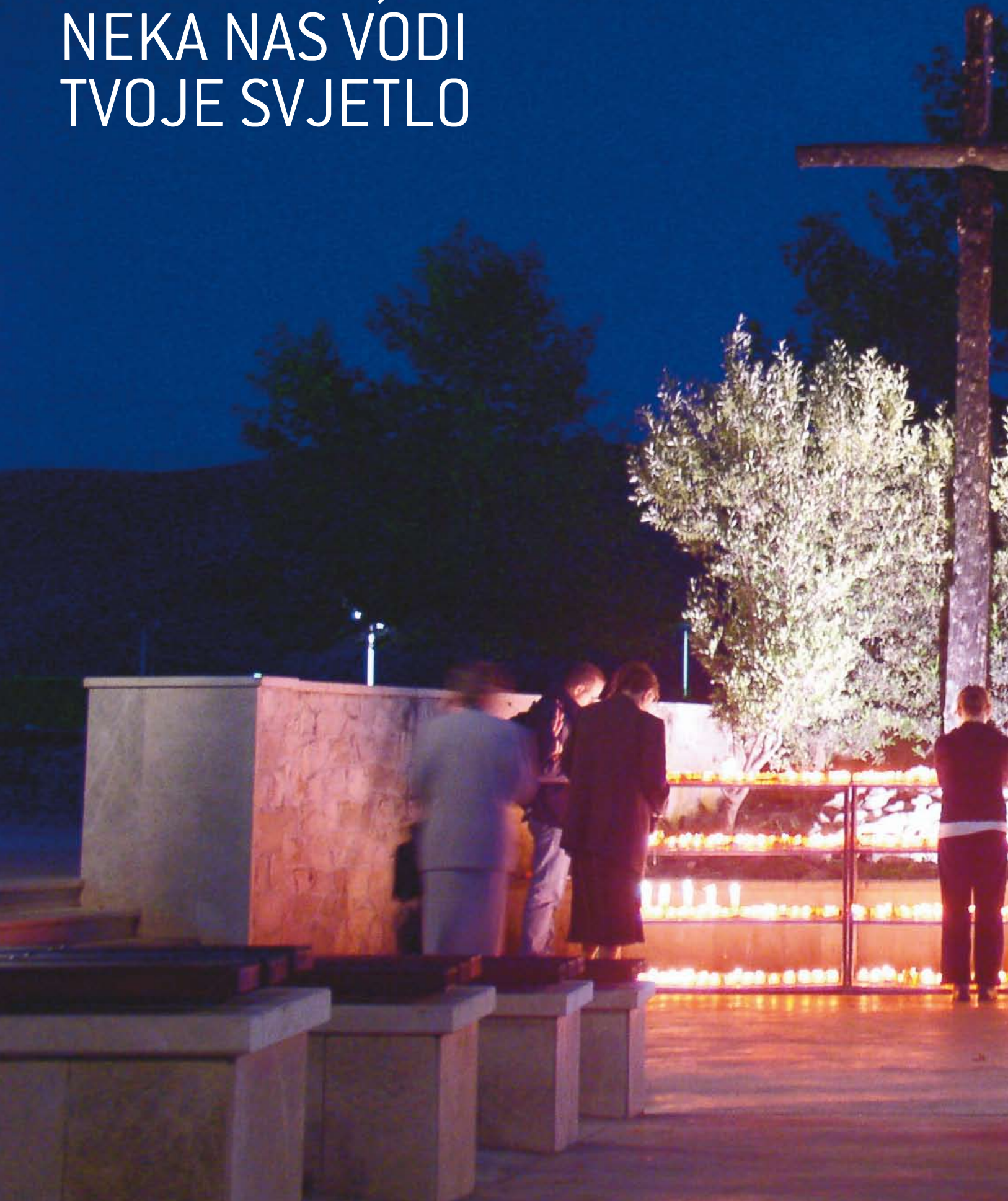
Slijedili su razgovori i traženja snimljenih vrpca... Neke su udbaši bili zaplijenili. Srećom, pokojni fra Zrinko Čuvalo je bio sakrio jednu količinu presnimljenih. Njih mi je dao.

Zahvaljujući razumijevanju tadašnjeg veljačkog župnika fra Velimira Mandća, ja sam se mogao povući makar od uredskih poslova i sprovoda, pa sam dan i noć preslušavao i prepisivao razgovore fra Jozu Zovke i još nekih fratara s vidiocima. Od toga sam priredio najvažnija svjedočanstva bijakovskih vidjelaca. Želio sam zaštititi malodobne videoce i njihove roditelje od komunističkih zlostavljanja. Zato sam ispred njihovih svjedočanstava stavljao kratice, koje nisu po sebi bile jasne. Tomu sam dodao svoj prikaz tamošnjih događanja, izjave biskupa Pavla Žanića, teološko razmišljanje dr. fra Ljudevita Rupčića i uglazbljenu pjesmu fra Stanka Vasilja *Došli smo ti, Majko draga*. To sam "okitio" svojim i fra Zrinkovim fotografijama. Tako sam za 14. KZ pripremio poseban prigodni prilog pod naslovom *Susreti vjere i molitve*. Osim toga te i sljedećih godina sam slao vijesti o međugorskim zbivanjima, koje su bezimeno objavljivane u *Glasi Koncila* i u *Aksi*.

Danas sam zahvalan našoj nebeskoj Majci, što sam s Božjom pomoću pod njezinom zaštitom – unatoč mnogim poteškoćama – uspio u svim dosadašnjim godištim KZ (na ukupno 814 stranica) izvješćivati o njezinim ukazivanjima u Međugorju i o njihovim odjecima u svijetu!

Promatrao sam i fotografirao mnoštvo oko crkve, koje me je zadivilo svojom pobožnošću. U crkvu nisam mogao ući, jer je bila prepuna. Istom poslije Mise uspio sam ući u crkvu. Tada sam prvi put ugledao videoce. Molili su za hodočasnike.

GOSPODINE,
NEKA NAS VODI
TVOJE SVJETLO

ŠUTNJA I KONTEMPLACIJA U NAŠEM ŽIVOTU

BITNI PAPINI NAGLASCI U OBRAĆANJIMA TEOLOZIMA

dr. fra Tomislav Pervan

**Kako možemo otvoriti ponajprije sebe a onda i svijet Riječi,
ako ne stupimo u Božju šutnju iz koje Njegova Riječ proistječe?**

Početak listopada u Rimu je zasjedala Međunarodna teološka komisija. Papa je osobno s članovima slavio Euharistiju na spomen sv. Brune i održao homiliju za koju sam veli kako je nije spremao, ali je tom prigodom rekao bitne stvari koje se tiču i teologa, ali i svakoga kršćanina. Naime, istaknuo je vrijednost šutnje i kontemplacije u našem životu. Šutnja i kontemplacija imaju isti cilj, naime sačuvati trajno jedinstvo s Bogom te usmjerenost prema Bogu u rastresenosti našega svagdana. Cilj je šutnje da u našim srcima bude nazočno trajno jedinstvo s Bogom koje preobražava život. Makar je zadaća teologa da ga krase govor, on u poplavi riječi i brbljavosti našega vremena treba tražiti bitnu riječ, odnosno Riječ, Božju Riječ, Riječ koja je Bog.

Međutim, kako se može biti dio ovoga svijeta u preobilju riječi te ponazočivati Božju riječ u riječima ako ne u procesu stalnoga pročišćavanja svoga mišljenja, koje mora biti prvenstveno i prije svega proces čišćenja riječi što ih govorimo? Kako možemo otvoriti ponajprije sebe a onda i svijet Riječi, ako ne stupimo u Božju šutnju iz koje Njegova Riječ proistječe? A da bismo pročistili svoje riječi te time i riječi svijeta, treba nam ona šutnja koja postaje kontemplacijom, koja nam omogućuje vinuti se ondje, gdje se rađa Riječ, otkupiteljska Riječ.

Bog nije objekt, nego subjekt teologije

Nadovezujući se na dugu tradiciju sv. Toma Akvinski veli kako u teologiji Bog nije objekt o kome govorimo. To jest naše uobičajeno poimanje, međutim, Bog nije objekt, nego je Bog subjekt teologije. Sam Bog treba biti onaj koji progovara i govori u teologiji. A sve naše govorenje i mišljenje treba služiti tome da Božji govor, da Božja riječ bude čujna i slušana u svijetu, da u njemu pronađe prostor. I tako se osjećamo iznova pozvani na put odricanja od vlastitih riječi. Na

taj put čišćenja kako bi naša riječ bila samo sredstvo kroz koje Bog govori, te tako zbilja Bog postaje i jest ne objekt, nego subjekt teologije.

U tome surječju Papa navodi riječ iz Prve Petrove poslanice (1,22) koja na latinskom glasi: *"Castificantes animas nostras in oboedientia veritatis"*- *Posluš istini treba naše srce učiniti suzdržljivim, čistim, očišćenim*. Čisteći srce od svega suvišnoga treba dospjeti do prave riječi i djela. Drugim riječima, može se smatrati prostitucijom riječi i duše svaki govor koji želi polučiti pljesak i odobravanje, imajući samo ono u očima što ljudi hoće i žele čuti, govoriti pokorni diktaturi općega mišljenja i onoga što mediji očekuju. Post, suzdržljivost, čišćenje na koje smjera sv. Petar znači ne podvrgavati se mjerilima svijeta, tražiti ne odobravanje, pljesak, nego posluš istini. To bi morala biti temeljna krepost jednoga teologa, ta naime katkada kruta stega i posluš spram istine, koja nas čini suradnicima istine, koja nas čini ustima istine, tako da teolozi i vjernici nisu oni koji u bujici riječi suvremenoga svijeta govore, nego da stvarno očišćeni, oprani poslušom spram istine, u njima i iz njih progovara sama Božja istina. Samo tako možemo kao vjernici biti vjerni prenositelji istine.

Potreba šutnje

Papa je potom naveo misao mučenika i biskupa Ignacija Antiohijskoga i njegovu krasnu izreku: "Tko je shvatio Gospodinove riječi, razumije Njegovu šutnju, jer se Gospodin mora pre-

poznati u svojoj šutnji.” Istraživanje riječi Gospodina Isusa ostaje u okvirima našega ljudskog mišljenja. Samo onda kad dospijemo do Gospodnove šutnje, do Gospodina u njegovu jedinstvu s Ocem, od koga potječu sve riječi, možemo stvarno početi zbilja shvaćati dubinu tih riječi. Isusove su riječi nastajale u Njegovoj molitvenoj šutnji na brdu, kako veli Pismo, u njegovu jedinstvu s Ocem. Iz te šutnje, iz zajedništva s Ocem, iz uronjenosti u Oca, rađaju se riječi i samo ako dospijemo do te točke i ako ishodimo iz te točke, dospijevamo do istinske dubine riječi te možemo biti autentični tumačitelji riječi. Gospodin nas svojom riječju poziva da se s Njime uspnemo na brdo te da u Njegovoj šutnji uvijek iznova izučavamo istinski smisao riječi. Naime, zanimjelost spram Božje veličajnosti jest naš konačni stav, jer su naše ljudske riječi presitne.

Naša uloga – nositi u sebi zrnje Božje riječi

Papa se osvrnuo i na jedan događaj iz života sv. Tome Akvinskoga. Naime, u posljednjim tjednima svoga života sv. Toma nije više ništa pisao i nije govorio. Prijatelji su ga pitali: Učitelju, zašto više ne govoriš, zašto ne pišeš? On je samo odgovorio:

Naspram onome što sam promatrao, što sam doživio, sve su mi riječi koje sam izrekao ili napisao poput slame. Pripovijeda se da je sv. Toma za vrijeme slavlja svete Mise imao mistično iskustvo, da mu je otvoren prozor u vječnost, vidio je neviđeno, čuo nečuvano, te je nakon toga zanimemio i tražio da se sve što je napisao ili dao napisati spali. Poznavatelji

sv. Tome upozoravaju nas kako ne bismo smjeli shvatiti te riječi krivo. Slama nije neko ništa. Slama jest nešto. Slama nosi u sebi žito, zrnje, i u tome je velika vrijednost slame. I slama riječi ostaje vrijedna kao nositelj zrnja.

To je smjerokaz kako naš način rada i života, naša slama nosi u sebi zrno Božje riječi. Ponašati se tako da onaj tko sluša nas, sluša samoga Krista. To bi morao biti trajni ispit savjesti svakoga vjernika. Je li istina da tko nas sluša, uistinu sluša i Gospodina? Stoga se treba truditi i nastojati da bi se trajno obistinjavalo da onaj tko nas sluša, uistinu sluša samoga Krista.

Nova akademska godina

Dana 21. listopada otvorio je Papa akademsku godinu na papinskom Lateranskom sveučilištu. Sveučilište utemeljeno god. 1773. pripada rimskom biskupu. Stoga, tako Papa, ono mora na poseban način “biti u službi Gospodinovoj, to će reći, u službi istine” koja oslobađa. Samo ako su ljudi na tome putu, mogu spoznati izvornu ideju Boga i imati udjela u njoj. Papa je govorio o posebnoj zadaći sveučilišta spram suvremene dramatične krize zapadne kulture i zapadnoga identiteta. Sveučilište spada među najizvršnija mjesta u kojima se mogu pronaći prikladni izlazi iz krizne situacije. Na sveučilištu se čuva bogatstvo tradicije koje jest i ostaje stoljećima živo i stoga se na tome mjestu može tumačiti bogatstvo istine koju treba prihvatiti s jednostavnim i otvorenim duhom. Sveučilište ima zadaću odgovoriti novim naraštajima spram smisla života. Ta se očekivanja ne smiju iznevjeriti.

Sada se pak daje prednost nekakvu umjetnom razumu, razumu koji je u sve većoj mjeri ovisan od eksperimentalne tehnike te zaboravlja “kako svaka znanost mora uvijek štiti čovjeka te promicati njegovo traganje za istinom i istinskim dobrom. Precjenjivati ‘činjenje’ (agere), a pritom zatamnjevati ‘biti’ (esse) ne će pomoći ponovno steći onu tako važnu ravnotežu koju svaki čovjek treba kako bi podario svojoj egzistenciji čvrsti temelj te valjane ciljeve.”

Odgovorna sloboda – mit o Dedalu i Ikaru

Prema Papi svaki je čovjek pozvan podariti svojim djelima dublji i viši smisao. To je tim više slučaj kod sveučilišnoga istraživanja koje može i zna negativno utjecati na cijeli život. “Dati se zanijeti žudnjom otkrivanja, ne pazeći niti se obazirući na kriterije koji potječu s dubljega stajališta” lako daje dovesti u situaciju o kojoj pripovijeda antički mit o Ikaru.

Mladi je Ikar uživao i radovao se apsolutnoj slobodi koju su mu pružala njegova nova krila te se nije obazirao na upozorenja

oca Dedala. Letio je veoma visoko te pritom zaboravio kako su mu krila od voska. Zbog blizine sunca vosak se rastopio i Ikar se sunovratio u morsku dubinu i smrtno stradao.

Svojim kobnim padom i smrću Ikar je morao platiti skupu cijenu svoje iluzorne predodžbe o apsolutnoj slobodi. U toj antičkoj legendi vidi Papa “trajnu vrijednost”. Jer, “u životu ima i drugih iluzija kojima se čovjek ne smije prepustiti ne želi li riskirati nesretne posljedice - za svoj život kao i za život drugih.” U tom smislu sveučilišni profesor nema samo zadaću tražiti istinu te izazivati kod svoga slušateljstva udivljenje. On naprotiv mora “promicati sve finese spoznaje te se čuvati redukcionističkih i iskrivljenih interpretacija”. Staviti tematiku istine u središte, nije to nikakav “čisto spekulativni čin pridržan uskome krugu mislilaca”. Istina je naprotiv vitalno pitanje “kako bi se osobnom životu podario duboki nutarnji identitet te probudila odgovornost u društvenim odnosima”.

Izričito je Papa upozorio kako se ne smije isključiti pitanje istine. Kad se to dogodi, život se svodi na skup pretpostavki, hipoteza koje ne nude nikakve sigurne uporišne točke. U tome je surječju Papa naveo “Pohvalu ludosti” humanističkog mislioca Erazma Roterdamskog. “Mišljenja su izvor jeftine sreće! Dosta muke košta spoznati istinu i bit stvari - pa čak kad je riječ o stvarima od najmanjega značenja”. Ta je muka prema Papi značajka svakoga sveučilišta. Ona čovjeka osposobljava da sve dublje prodire u jezgru pravih pitanja te podaruje radost u traženju istine i ushit ako čovjek istinu pronađe.

Ponovno je Papa izrazio svoju želju kako treba na sveučilištima vladati duh šutnje i kontemplacije te želju da studenti postanu pozorni i savjesni ljudi. “Bog je posljednja istina koju razum po svojoj naravi želi spoznati ako je vođen željom postići svoj cilj u punini i dokraja.” Za Svetoga Oca Bog nije nikakva prazna riječ niti je on apstraktna teorija nego je Bog “temelj na kome čovjek gradi svoj život”. Živjeti “kao da Bog opstoji” (veluti si Deus daretur), nosi sa sobom odgovornost istražiti sve prohodne putove kako bi se čovjek što je moguće više približio onome koji je cilj prema komu sve teži. Vjernik zna kako taj Bog ima svoje lice te se jednom zauvijek približio svakome čovjeku. Spoznati Krista znači spoznati pravi život u komu se nalazi sloboda. Upoznat ćete istinu i istina će vas osloboditi (usp. Iv 8,32).

MONS. MICHAEL PEARSE LACEY, UMIROVLJENI POMOĆNI BISKUP TORON- TA (KANADA) NA PETOM PRIVATNOM HODOČAŠĆU U MEĐUGORJU

Od 11. do 16. listopada 2006. u Međugorju je na svojem petom privatnom hodočašću boravio mons. Pearce Lacey, umirovljeni pomoćni biskup Toronto. Došao je sa skupinom hodočasnika iz Kanade. Slijedio je uobičajeni hodočasnički program i redovito ispovijedao. Mons. Lacey se susreo s fratriba na službi u Međugorju i dao intervju za radio „Mir“ Međugorje u kojem je naglasio kako vjeruje da se Gospa ovdje ukazuje.

Mons. Lacey zaređen je za svećenika 1943., a za biskupa 1979. U mirovini je od 1993. U Međugorje je prvi puta došao 1987. kao aktivni pomoćni biskup Toronto. Razgovor s njime objavit ćemo u sljedećem broju Glasnika mira.

OBRED PREMINUĆA SVETOG FRANJE

Posebna liturgija koja se održava 3. listopada navečer uoči blagdana svetog Franje, franjevačka obitelj diljem svijeta obilježava preminuće svoga svetog utemeljitelja. U župi svetog Jakova u Međugorju ovaj se obred održao neposredno nakon večernje svete Mise na vanjskom oltaru. U njemu su sudjelovali međugorski franjevci, sestre franjevke na službi u župi, Franjevačka mladež i Franjevački treći red. Pred mnogobrojnim župljanima i hodočasnici, uz sudjelovanje zbora Framme i «Golubića mira» ovogodišnju liturgiju preminuća sv. Franje predvodio je župnik dr. fra Ivan Sesar.

MONS. LUIGI BOMMARITO I MONS. HARRY JOSEPH FLYNN U MEĐUGORJU ZA BLAGDAN KRALJICE KRUNICE

Za blagdan Kraljice krunice u Međugorju su boravila dva nadbiskupa.

Mons. Luigi Bommarito, nadbiskup u miru nadbiskupije Catania (Italija) boravio je u Međugorju od 5. do 7. listopada 2006. sa skupinom hodočasnika iz Italije. Ovo je njegov drugi dolazak u Međugorje.

Mons. Harry Joseph Flynn, nadbiskup nadbiskupije Saint Paul and Minneapolis (SAD) u Međugorje je došao po prvi put. Mons. Flynn u Međugorje je došao sa skupinom hodočasnika iz Minnesote i zadržao se od 6. do 8. listopada. Nadbiskup se susreo s franjevcima na službi u ovoj župi i

s njima razgovarao o pastoralnom radu s hodočasnici, napose onima koji dolaze iz njegove nadbiskupije. Naime, u župama te velike nadbiskupije osnovane su mnoge molitvene skupine koje su ponovno uvele klanjanje pred Presvetim. Rekao je da je u Međugorje došao moliti.

Oba nadbiskupa obišla su molitvena mjesta, slavila prijepodneve svete Mise za hodočasnike talijanskog odnosno engleskog jezičnog područja i provela mnoge sate ispovijedajući.

STATISTIKE ZA RUJAN I LISTOPAD 2006.

Rujan 2006:
Broj podijeljenih sv. pričesti: 196.000
Broj svećenika koncelebranata: 4.062

Listopad 2006:
Broj podijeljenih sv. pričesti: 170.000
Broj svećenika koncelebranata: 3.677

MEĐUGORSKO KLANJANJE U VOJVODINI

U mađarskoj seoskoj župi sv. Petra i Pavla u mjestu Male Pijace u Vojvodini živi oko 2000 duša. U crkvi se svakog četvrtka navečer održava klanjanje pred Presvetim. Molitvene meditacije prate se iz Međugorja zahvaljujući Radio Mariji iz Novog Sada koja se uključuje u prijenos koji osigurava Radiopostaja „Mir“ Međugorje. Ako u Međugorju nema prijevoda na mađarski, prevodi se iz studija u Novom Sadu.

Crkva u župi Male Pijace

Župnik o. József Széll došao je na hodočašće u Međugorju početkom listopada 2006. sa svojim župljanima i ispričao nam kako se u njegovoj župi moli za mir.

„Devedesetih godina, kada je u bivšoj Jugoslaviji počeo rat, naša je biskupija odlučila da svakog tjedna četvrtkom prije Mise molimo za mir. Tada sam sa svojim vjernicima odlučio da svakog četvrtka prije svete Mise imamo jedan sat klanjanja. Kada je 25. ožujka 1999. noću NATO počeo bombardirati Srbiju, naš Sveti Otac papa Ivan Pavao II. molio je svijet da se moli za nas i za mir kod nas. Tada smo uvidjeli da trebamo moliti još više. Svojim sam župljanima objavio da ćemo svaki dan prije svete Mise imati sat klanjanja. To su i prihvatili, što je trajalo sve do kraja bombardiranja sredinom srpnja. Na početku nas je bilo između 10 i 20. Škole su bile zatvorene, ali su djeca dolazila na vjeronauk i na našu veliku radost samoinicijativno su u grupama počeli dolaziti na klanjanje. Njihova nazočnost davala nam je snagu da ustrajemo.

Kad je bombardiranje prestalo, odlučili smo nastaviti molitvu za mir četvrtkom: počeli smo moliti krunicu prije svete Mise. U jubilarnoj godini 2000. također smo imali svakog četvrtka prije svete Mise sat klanjanja. 2003. godine papa Ivan Pavao II. nas je kršćane ponovo zamolio da molimo za mir zbog situacije na Bliskom istoku. U našoj župi od te godine ponovo imamo zajedničko klanjanje četvrtkom. Prošle godine, kada se slavila

godina Euharistije, to smo naravno proslavili zajedničkim klanjanjima svakoga četvrtka.

U kolovozu 2005. smo čuli da preko valova Radio Marije (FM 94,2 MHz) svakog četvrtka možemo pratiti zajedničko klanjanje iz crkve sv. Jakova u Međugorju. Tada smo vjeroučiteljica i ja odlučili da - unatoč tome što prije svete Mise od 17,30-18,30 s vjernicima imamo zajedničko klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu - i taj sat posvetimo u zajedništvu s hodočasnicima i vjernicima u Međugorju. Nakon nekoliko tjedana predložili smo svim vjernicima mogućnost sata klanjanja četvrtkom od 20-21 h (odnosno od 19-20 h zimi), oni su to prihvatili i tako to od tada činimo svakog tjedna na slavu Božju, u čast Majke Božje i za spas duša - neka zavlada mir u svim ljudskim srcima. Ako nema prijevoda na mađarski u samom Međugorju, prijevod ide preko Radio Marije koji prenosi klanjanje, a s velikom ljubavlju prevodi nam Terezija.

Osim četvrtka, klanjanje imamo još i svake prve subote za oprostjenje grijeha u svijetu.

1992. godine hodočastio sam u Fatimu i otada svake godine u svibnju, lipnju, srpnju, kolovozu, rujnu i listopadu, 13. u mjesecu, također imamo sat klanjanja, a nakon svete Mise procesiju s kipom Majke Božje Fatimske.

UZ ŠESTU OBLJETNICU SMRTI FRA SLAVKA BARBARIĆA

U petak 24. studenoga 2006. međugorski župljani i hodočasnici obilježit će šestu obljetnicu smrti fra Slavka Barbarića molitvom Križnog puta na Križevcu u 14 h te večernjom svetom Misom i euharistijskim klanjanjem u župnoj crkvi.

Fra Slavko je preminuo na Križevcu u petak 24. studenoga 2000. u 15.30h neposredno nakon završene tjedne pobožnosti Križnoga puta.

Fra Slavko Barbarić rođen je 11. ožujka 1946. U 19. godini stupio je u franjevački red, a za svećenika je zaređen 1971. Doktorirao je iz područja religiozne pedagogije te postigao titulu psihoterapeuta. Fra Slavko je s hodočasnicima u Međugorju radio neumorno zapravo već od svoga povratka sa studija 1982. godine.

Njegove knjige prevedene su na više od dvadeset jezika i tiskane diljem svijeta. Neumorno je govorio hodočasnicima, vodio euharistijska klanjanja, molitve pred križem, molitvu krunice na Podbrdu i pobožnost Križnog puta na Križevcu.

Vodio je godišnje međunarodne susrete za svećenike i mlade, pokrenuo je seminar za bračne parove, u kući „Domus pacis“ vodio je seminare posta i molitve. Za djecu ratne stradalnike utemeljio je i vodio ustanovu za odgoj i skrb „Majčino selo“. Njegova psihoterapeutska izobrazba omogućila mu je i kompetentan rad s ovisnicima u zajednici sestre Elvire. Za momke u poteškoćama osnovao je i Zajednicu Milosrdnog Oca. Pomoć dobročinitelja iz cijeloga svijeta usmjerio je u fondove za mlade talente i za ratnu siročad.

Fra Slavko Barbarić obišao je cijeli svijet šireći Gospinu poruku mira i pomirenja. Krasile su ga izvanredne osobine: poznavanje jezika, lakoća komuniciranja s ljudima, naobrazba, jednostavnost, briga i skrb za čovjeka u potrebi, nepresušna energija, marljivost, a iznad svega pobožnost, poniznost i ljubav. Mnogo je molio i postio, a Gospu je ljubio djetinjom ljubavlju. Srž njegova života bila je molitvom i postom dovoditi duše Bogu po Mariji, Kraljici Mira.

Uvijek će nam nedostajati.

PREMINUO MONS. PAVEL MÁRIA HNILICA, S.J.

U nedjelju, 8. listopada 2006. umro je slovački biskup Pavel Hnilica. Rođen je u Slovačkoj 1921. i bio član isusovačkog reda. U vrijeme komunizma proveo je s mnoštvom drugih redovnika i svećenika duže vrijeme u zatvoru. Za svećenika je tajno zaređen 29. rujna 1950.

Papa Pijo XII. imenovao ga je, opet tajno, biskupom 2. siječnja 1951.

Biskup Hnilica službeno je imenovan naslovnim biskupom Rusada 13. svibnja 1964. Dugo vremena je djelovao u Rimu i posvetio se službi širenja Fatimske poruke.

Odan štovanju Blažene Djevice Marije živo je i s velikim zanimanjem od početka pratio međugorske događaje. Više puta je pohodio Međugorje osobno ili s manjim grupama talijanskih hodočasnika. Bio je tijesno povezan sa splitskim nadbiskupom Franom Franićem, s kojim je promicao Gospine poruke iz Međugorja.

Dolaskom prvih hodočasnika iz nekadašnjih komunističkih zemalja u Međugorje zanimao se za njih i tražio mogućnost da se za njih sagradi u Međugorju jedna kuća. Ta bi kuća služila njihovu stalnom prihvatu i potrebnim informacijama. Biskup Hnilica bio je živo zainteresiran da hodočasnici iz ondašnjih komunističkih zemalja mogu doći u Međugorje i bez velikih novčanih sredstava ostati nekoliko dana.

U ime Međugorja iskrena hvala pokojnom biskupu Hnilici za veliko zalaganje i promicanje međugorske poruke obraćenja i mira. Neka mu Bog po zagovoru Marije koju je iskreno štovao i volio podari mjesto u svojoj vječnosti.

(I. L.)

RAZGOVOR S BISKUPOM HNILICOM

U razgovoru s Marie Czernin za njemački katolički mjesečni magazin PUR (objavljen u prosincu 2004.) opširno je govorio o svojim razgovorima s papom Ivanom Pavlom II. na temu Međugorja. Donosimo taj razgovor.

Biskupe Hnilica, proveli ste dosta vremena sa papom Ivanom II. i imali ste mnogo privatnih susreta s njim – na primjer kad ste ga posjetili u bolnici Gemelli kratko nakon atentata 13. svibnja 1981. Jeste li ikada pričali sa Papom o događajima u Međugorju?

Posjetio sam Svetog Oca 1984. Objedovali smo u Castel Gandolfu, njegovoj ljetnoj rezidenciji i rekao sam mu o posvećenju Rusije Gospinu Bezgrješnom Srcu, koje sam obavio u moskovskoj katedrali Uznesenja 24. ožujka te iste godine, a što je zatražila Gospa u Fatimi. Kada sam rekao Svetom Ocu o ovim događajima, bio je veoma dirnut i rekao je: «Djevica Marija tamo te je vodila pod svojim okriljem». Odgovorio sam: «Ne, Sveti Oče, ona me je nosila u svom naručju!» Nakon toga me je upitao što mislim o Međugorju i jesam li posjetio to mjesto. Odgovorio sam mu da mi službeni Vatikan nije zabranio ići, ali su mi savjetovali da to ipak ne učinim. Papa me je pogledao i rekao: «Idi u Međugorje incognito kao što si išao u Moskvu. Tko ti može to zabraniti?» Papa me nije službeno ovlastio ići tamo, ali je našao drugo rješenje. Papa je nastavio svoje izlaganje i pokazao knjigu o Međugorju koju je napisao René Laurentin. Počeo je čitati nekoliko odlomaka i istaknuo da su međugorske poruke u bliskom odnosu s onima iz Fatime. «Pogledaj, Međugorje je nastavak, produžena ruka Fatime. Gospa se u komunističkim zemljama ukazuje prvenstveno poradi problema koji potječu iz Rusije», re-

kao je Papa koji je to već preuzeo kao misiju svoga pontifikata. Stoga, razumio sam povezanost u istome trenu.

Nakon razgovora s Papom posjetio sam Međugorje tri ili četiri puta incognito. No, bivši biskup mostarsko-duvanjski Pavao Žanić napisao mi je pismo u kome traži da više ne posjećujem Međugorje; a ukoliko to odbijem da će pisati samome Papi. Izgleda da ga je netko informirao o mom posjetu. No, nije bilo nikakva razloga da bih se bojao Svetoga Oca.

Jeste li imali još prilika razgovarati s Papom o Međugorju?

Da, drugi put smo pričali o Međugorju 1. kolovoza 1988. Skupina liječnika iz Milana, koji su ispitivali djecu, posjetili su Papu u Castel Gandolfu. Jedan od liječnika je napomenuo kako im je mostarski biskup otežavao rad. Papa je rekao: «Budući da je on biskup toga kraja, morate ga poštivati». Onda je nastavio u srdačnom tonu: «Ali on će odgovarati pred Bogom ukoliko nije postupio ispravno». Nakon toga Papa je ostao u mislima nekoliko trenutaka i rekao: «Današnji svijet je izgubio osjećaj za nadnaravno; drugim riječima, osjećaj Boga. Ali mnogi ljudi taj osjećaj ponovno otkrivaju u Međugorju kroz molitvu, post i sakramente».

To je za mene osobno najjače i izravno svjedočanstvo o Međugorju. Ono što je posebno i duboko impresioniralo je da su nazočni liječnici izjavili: »Non constat de supernaturalitate«. Papa je, s druge strane,

Papa me je pogledao i rekao: «Idi u Međugorje incognito kao što si išao u Moskvu. Tko ti može to zabraniti?» Papa me nije službeno ovlastio ići tamo, ali je našao drugo rješenje. Papa je nastavio svoje izlaganje i pokazao knjigu o Međugorju koju je napisao René Laurentin. Počeo je čitati nekoliko odlomaka i istaknuo da su međugorske poruke u bliskom odnosu s onima iz Fatime. «Pogledaj, Međugorje je nastavak, produžena ruka Fatime.

Papa je ostao u mislima nekoliko trenutaka i rekao: «Današnji svijet je izgubio osjećaj za nadnaravno; drugim riječima, osjećaj Boga. Ali mnogi ljudi taj osjećaj ponovno otkrivaju u Međugorju kroz molitvu, post i sakramente». To je za mene osobno najjače i izravno svjedočanstvo o Međugorju.

dugo vremena prije priznao da su nadnaravni događaji uistinu na djelu u Međugorju. Preko mnogih izvora Papa je došao do uvjerenja da se u ovom mjestu Bog može iskusiti.

Je li moguće da je puno toga što se u Međugorju događa moglo biti izmišljeno?

Prije nekoliko godina održao se susret mladih u Marienfriedu, gdje sam i ja sam bio pozvan. Za vrijeme susreta novinar me je upitao: «Biskupe, zar vi ne vjerujete da je sve ono što se dešava u Međugorju od vra- ga (sotone)?» Odgovorio sam: «Ja sam jezuit. Sveti Ignacije nas je učio kako moramo znati razlikovati duhove, ali nas je također učio da svaki događaj može imati 3 različita uzroka: ljudski, Božji ili đavolski». Na kraju se složio sa mnom da je ono što se događa u Međugorju nemoguće objasniti s ljudskog stajališta - činjenica je da su svake godine normalni mladi ljudi, njih na tisuće, privučeni, i hrle kako bi se izmirili s Bogom. Međugorje je već prozvano *ispovjedaonicom svijeta* jer, kao fenomen, ni Lurd ni Fatima nisu uspjeli postići da tolike mase ljudi idu na ispovijed. Što se događa za vrijeme ispovijedi? Svećenik oslobađa grješnika od đavla. Tada sam odgovorio novinaru: «Svakako, sotona je sposoban za mnoge stvari, ali za jedno svakako ne: Je li moguće da bi sotona poticao ljude da idu na ispovijed kako bi se oslobodili upravo njega?» Novinari su se nasmijali shvaćajući ono što sam htio reći. Stoga, jedini uzrok ostaje u Bogu. Poslije sam i Svetom Ocu prepričao taj razgovor.

Kako biste saželi poruke Međugorja? Što izdvaja ove poruke od onih u Lurdu ili Fatimi?

U sva ta tri hodočasnička mjesta Gospa nas poziva na kajanje, oprost i molitvu. U tom aspektu poruke ta tri ukazanja su slična. Međutim, razlika u Međugorju je ta što ukazanja traju već 23 godine. Intenzitet nastavka nadnaravnog ne jenjava i ne opada svih ovih godina, a rezultira da se još veći broj intelektualaca obraća u tom mjestu.

Neki na međugorske poruke ne gledaju kao moguće jer je u tim krajevima izbio rat, što je rezultiralo da su se narodi okrenuli jedni protiv drugih: Nije li to mjesto mira, a ne sukoba?

1991. (10 godina nakon prve poruke: «Mir, mir i samo mir») kada je izbio rat u Hrvatskoj, još jednom sam se susreo s Papom i on me upitao: «Kako se ukazanja u Međugorju mogu objasniti usred rata u Bosni»? Uistinu rat je bio užasan, pa sam odgovorio: «Izgleda da smo u istoj situaciji kao i u Fatimi. Da se je Rusija odmah posvetila Bezgrješnom Srcu Marijinu, Drugi svjetski rat i širenje komunizma i ateizma bi bilo izbjegnuto. Sveti Oče, odmah nakon što ste 1984. Rusiju posvetili Bezgrješnom Srcu Marijinu, dogodile su se nebrojene promjene u Rusiji i započeo je pad komunizma. Gospa je u Međugorju započela upozorenjem da će se desiti rat ako se ne obratimo. Nitko te poruke nije uzeo ozbiljno. Možda, da su biskupi bivše Jugoslavije poruke prihvatili ozbiljnije, možda to ne bi išlo toliko daleko – ali svakako to ne bi jamčilo definitivno priznanje službene Crkve s obzirom da ukazanja traju još i danas.» Na to mi je Papa rekao: «Onda, biskup Hnilica je uvjeren da je moj postupak posvećenja Bezgrješnom Srcu Marijinu bio valjan?» Ja sam odgovorio: «Svakako da je bilo valjano; jedino pitanje je koliko je biskupa uistinu učinilo to isto posvećenje u suglasju sa Svetim Ocem».

Zašto je toliko važno da su i drugi biskupi trebali učiniti isto u duhu onoga što je učinio Sveti Otac?

Stoga što to izražava kolegijalnost Crkve, drugim riječima, jedinstvo biskupa sa Papom, koje tomu daje daleko dublje značenje. Kada je 1978. Karol Wojtyła izabran za papu čestitao sam mu, ali sam ga odmah upozorio da će njegovu pontifikatu nešto nedostajati ukoliko zajedno sa svim biskupima ne posveti Rusiju. Tada mi je rekao: »Ako uspiješ uvjeriti biskupe u to, učinit ću to već sutra«. Poradi toga me je nakon posvećenja 25. ožujka 1984. upitao koliko je biskupa sa mnom koncelebriralo. S obzirom da mu nisam mogao odgovoriti, Papa je kazao: «Svaki biskup treba pripremiti svoju biskupiju, svaki svećenik svoju zajednicu, svaki otac svoju obitelj, jer je Gospa rekla da se i laici trebaju posvetiti njezinom Srcu».

Biskup Hnilica s Majkom Terezom

BERNARD ELLIS

ŽIDOV KOJI JE TRIPUT PAO NA KOLJENA PRED GOSPOM (2.)

Bernard Ellis

Prevela Lidija Paris

Ljudi koji su trpjeli u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini za vrijeme tog strahovitog rata bili su žrtve, u patnji su postali slični Kristu patniku. Njihova patnja i tegobe dali su nama prigodu da im pomognemo i da dokažemo da ljubimo jedni druge kao što Bog ljubi nas. Mi smo povlašteni, mi koji im smijemo pomagati, i to je za nas bila milost.

Godinu dana kasnije, u kolovozu 1987. fra Slavko je došao na katolički karizmatički susret u katoličkom svetištu Walsingham u Norfolku, u Engleskoj, a tamo smo bili i Sue i ja. Bila je to večer pomirenja nakon koje je fra Slavko trebao voditi euharistijsko klanjanje. Narod je pristupao svećenicima koji su stajali pred šatorom i ispovijedao svoje grijehе. Nakon toga bi simbolički upalili malu svijeću i s njom otišli u mrak. Bili su presretni zbog Božje ljubavi koja im prašta grijehе i slavili su, pjevali i plesali od radosti i osjećaja oslobođenja. I tako je to pjevajuće, plešuće, bučno mnoštvo malo pomalo ulazilo u kapelicu u Walsinghamu gdje je trebalo biti euharistijsko klanjanje koje predvodi fra Slavko.

Fra Slavko je izašao na oltar i pogledao to bučno i nemirno mnoštvo. Samo je stajao, nije se micao, samo ih je gleda. Očito je čekao da se smire i pripreme za klanjanje. Dugo je čekao, nekoliko minuta. U normalnim okolnostima, ja sam trebao otići od straha da ne prekršim zapovijed iz moje mladosti koja kaže da se ne smijem klanjati djelu ljudskih ruku, ali ostao sam. Bio sam fasciniran onim što se događalo, fra Slavkom koji je čekao, mnoštvom koje se smirivalo, postalo mirno, nepomično, tiho. Apsolutna tišina. To me je podsjetilo na tišinu u prostoriji u kojoj je bilo ukazanje prije toliko godina. Fra Slavko je polako stavio pokaznicu na oltar i pred vjernicima izložio Presveto. Vladao je savršen mir i uzvišena tišina. Svi su pali na koljena. I opet sam ja bio posljednji koji je ostao stajati, ali taj sam put osjetio unutarnje uvjerenje da i ja trebam kleknuti. Ovaj treći

puta kleknuo sam jer sam to htio. I tako sam kleknuo i pogledao lica ljudi oko mene čije su oči bile usmjerene prema Presvetom. Tada sam i ja pogledao prema Presvetom i osjetio sam da je netko tu nazočan, da gleda te ljude koji kleče pred njim. U tom sam trenutku primio dar koji se ne može objasniti jer je čisti dar. Znao sam da je Bog doista nazočan u Presvetom oltarskom sakramentu. U tom trenutku Isus me je pozvao da ga prihvatim kao svog Spasitelja, i to sam učinio.

Po povratku zamolio sam svojeg župnika da me pouči o katoličkoj vjeri. Budući da dolazim iz židovskog okruženja, za vrijeme pouke učio sam i o Presvetom oltarskom sakramentu i shvatio sam da imam divnu prigodu krštenjem početi sve iz početka. Bit ću čist kao novorođeno dijete. Bit će to novo rođenje i sve što mi se dogodilo, sve što sam učinio u prošlosti, bit će kao da se nikad nije dogodilo. Mnoge mi je stvari bilo teško shvatiti, ali sam ih prihvatio jer sam se radovao toj divnoj prilici koju mi Bog nudi. Iščekivao sam dan kad ću biti primljen u Katoličku Crkvu i kršten. Naučio sam o pravoy nazočnosti Božjoj u Euharistiji, nešto što sam i sam prepoznao, i naučio sam da Bog svaki dan dolazi k nama u Misi da bi nas hranio fizički i duhovno. Kad počinimo pogrješke koje su neizbježne zbog naše ljudske prirode možemo ići svećeniku u sakramentu ispovijedi, i ako se doista kajemo, grijesi koje smo počinili bit će nam oprošteni. Kao obraćenik s židovskim odgojem shvatio sam da je sve što postoji u katoličkoj vjeri zapravo duboko ukorijenjeno u židovskoj vjeri. I tako sam osjećao ne toliko da postajem katolik nego

Kad je 1990. izbio rat, u Engleskoj sam osnovao humanitarnu organizaciju koja je zahvaljujući velikodušnosti tamošnjih ljudi isporučila pomoć za Hrvatsku i za Bosnu i Hercegovinu vrijednu preko 10 milijuna funti. Htjeli smo pomoći onima koji su pomogli nama svojim primjerom vjere, gostoljubivosti i prijateljstva.

B. Ellis

upotpunjeni Židov, i doista sam zahvalan da mi je Bog u svojem beskrajnom milosrđu dao tu divnu mogućnost.

U Katoličku Crkvu bio sam primljen 13. travnja 1987. Stjecajem okolnosti, to je bila prva noć židovske Pashe. Prva noć židovske Pashe i Veliki četvrtak ne padaju uvijek na isti dan, ali te godine bilo je tako. Židovi vjeruju da će Mesija doći prve noći Pashe, to je tradicija, i oni očekuju da Mesija te noći doista dođe. Za mene Mesija je te noći došao, bio sam kršten, primio sam prvu pričest i krizmu.

Postoji još jedan mali posebni dar za koji sam siguran da je došao od Gospe. Tog 13. travnja 1987. bio mi je i rođendan. Siguran sam da je to Gospin dar, jer me je ona pozvala i prisilila da kleknem u te tri prigode. Ona je postigla da taj dan bude i moj rođendan. Novo rođenje na sam rođendan. Kakva predivna milost za tog Židova.

Kroz godine koje su uslijedile često sam bio u Međugorju i sprijateljio sam se s fratrima: fra Ivan Landeka, fra Leonard Oreč, fra Tomislav Pervan, fra Svetozar Kraljević i fra Slavko Barbarić uvijek su me lijepo primali i prihvaćali kao Židova koji je postao katolik zahvaljujući svojem iskustvu u Međugorju. Imao sam povlasticu poblize upoznati fra Slavka koji gaji veliku ljubav prema židovskom narodu i koji se uvijek zanimao za njegovu kulturu.

Kad je 1990. izbio rat, u Engleskoj sam osnovao humanitarnu organizaciju koja je zahvaljujući velikodušnosti tamošnjih ljudi isporučila pomoć za Hrvatsku i za Bosnu i Hercegovinu vrijednu preko 10 milijuna funti. Htjeli smo pomoći onima koji su pomogli nama svojim primjerom vjere, gostoljubivosti i prijateljstva. Osim hrane i lijekova isporučili smo 160 vozila da bi stanovnici u udaljena mjesta, u neprijateljsko okruženje,

Fra Slavko je izašao na oltar i pogledao to bučno i nemirno mnoštvo. Samo je stajao, nije se micao, samo ih je gleda. Očito je čekao da se smire i pripreme za klanjanje. Dugo je čekao, nekoliko minuta. U normalnim okolnostima, ja sam trebao otići od straha da ne prekršim zapovijed iz moje mladosti koja kaže da se ne smijem klanjati djelu ljudskih ruku, ali ostao sam. Bio sam fasciniran onim što se događalo, fra Slavkom koji je čekao, mnoštvom koje se smirivalo, postalo mirno, nepomično, tiho.

mogli transportirati nužnu medicinsku pomoć.

Moj je trud bio vrlo cijenjen, ali ja sam bio samo predstavnik mnogih ljudi koji su nam se pridružili u pomaganju: vozači konvoja, donatori novca, oni koji su donirali hranu i lijekove. Imao sam snažan osjećaj i svijest o tome da smo povlašteni mi koji pomažemo, i da moramo zahvaljivati mi, a ne ljudi u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Ljudi koji su trpjeli u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini za vrijeme tog strahovitog rata bili su žrtve, u patnji su postali slični Kristu patniku. Njihova patnja i tegobe dali su nama prigodu da im pomognemo i da dokažemo da ljubimo jedni druge kao što Bog ljubi nas. Mi smo povlašteni, mi koji im smijemo pomagati, i to je za nas bila milost.

U ratnim godinama usko sam surađivao s franjevcima, i tada sam se zbližio s fra Slavkom. Zajedno smo proveli mnogo vremena. Mnogima je bilo čudno da smo fra Slavko i ja postali takvi prijatelji, jer su naši karakteri i porijeklo tako različiti. Fra Slavko mi je jednom rekao: „Bernard, ti si pravi prijatelj.“ Te su riječi za mene pravo blago. Rekao je: „*Kad god te zamolim za pomoć, ti odmah kažeš da, nikad ne pitaš što hoću od tebe, kako da to učiniš ili zašto trebaš pomoći. Jednostavno kažeš: da, pomoći ću. Instinktivno znaš da ne ću od tebe tražiti ništa što ne bi mogao učiniti. Imaš u mene povjerenja. To je, rekao je, je, znak pravog povjerenja i prijateljstva, i zato te smatram pravim prijateljem.*“

Fra Slavko je nesumnjivo svet čovjek, i sada je u nebu, kod Boga. Za mene, židovskog obraćenika, neizreciva je čast smatrati se prijateljem jednog sveca.

PORUKE LURDA (2.)

BERNARDIČINO SASLUŠANJE

fra Karlo Lovrić

Već 28. srpnja 1862. biskup formira istražnu komisiju "da prima i konstatira činjenice koje su se dogodile ili bi se još mogle dogoditi u Lurdskoj špilji". Ova Komisija treba istraživati ozdravljenja povezana s vodom iz špilje. Je li ova voda prirodna ili natprirodna? Jesu li Bernardičina viđenja stvarna? Imaju li božanski karakter? Objekt koji se objavio, je li postavljao pitanja djetetu? Koja pitanja? Je li izvor postojao i ranije?

Šesto ukazanje, nedjelja, 21. veljače 1858. Gospođa se ukazuje Bernardici u rano jutro. S njome je došlo stotinjak osoba. Poslije toga ispitivao ju je policijski komesar Jacomet (Žakome). Želi znati što je to ona vidjela i o kome govori. Evo opširnijeg izvješća o ispitivanju: «Na prvu nedjelju ovih 14 dana upravo sam se vraćala iz crkve (bilo je poslije Večernje) a jedan gradski čuvar me uhvatio za kapuljaču i zapovjedio mi da ga slijedim. Slijedila sam ga i usput mi je rekao da će me strpati u zatvor. Slušala sam to šuteći i stigli smo k policijskom komesaru. Ušla sam u sobu u kojoj je on bio sam, dao mi stolicu i ja sam sjela. Na to je uzeo papir i rekao mi da mu moram ispričati što se događalo u špilji. I ja sam mu rekla. Napisao je nekoliko redaka koje sam izdiktirala, ali je napisao nešto što ja nisam rekla. Onda mi je rekao da će sve to još jednom pročitati, da vidi je li se zabunio. Ja sam pažljivo slušala. Jedva je pročitao nekoliko redaka, a ja sam žustro uzvratila: 'Monsieur (gospodine), to ja nisam rekla'. Tada se naljutio i počeo tvrditi kako sam to rekla, a ja sam uvijek iznova ponavljala kako ja to nisam rekla. Ovo međusobno dokazivanje je trajalo nekoliko minuta. I kad je on uvidio da ja ne popuštam, počeo je ponovo čitati ono o čemu ja nikada nisam govorila. Ja sam opet ustvrdila da to ne odgovara istini. Ostala sam tamo sat, sat i pol. Od vremena do vremena čulo se udaranje nogom u vrata i kucanje na prozor i vika ljudi: 'Ako je ne pustite, razbit ćemo vrata'.

I pustio ju je, a otac i nekolicina osoba čekali su pred vratima. Kad-nardica izišla

smijala se. «Zašto si tako radosna?» - pitali su je. A ona je odgovorila: «On (komesar) se sav tresao. Rese na njegovoj kapi su podrhtavale».

Sedmo ukazanje, utorak 23. veljače 1858: U pratnji 150 osoba uputi se Bernardica prema špilji. Pojava joj otkrije jednu tajnu «samo za nju».

Osmo ukazanje, srijeda, 24. veljače 1958: Poruka Gospođe je: «Pokora! Pokora! Pokora! Moli Boga za grješnike! Poljubi zemlju kao pokoru za grješnike!»

Deveto ukazanje, četvrtak, 25. veljače 1858: Prisutno je oko tristo osoba. Bernardica priča: «Ona mi kaže da idem piti s izvora. Nisam našla nego malo prljave vode. U četvrtom pokušaju mogla sam piti. I ona me je potakla da jedem travu koja se nalazila blizu izvora. Zatim je Pojava iščezla i ja sam otišla». Pred mnoštvom je netko upita: «Znaš li da te smatraju ludom kad činiš takve stvari?» Ona na to odgovori: «To je za grješnike».

Deseto ukazanje, subota, 27. veljače 1858. Prisutno je 800 osoba. Gospođa ne govori ništa. Bernardica pije vodu iz izvora i izvršava uobičajenu gestu pokore.

Jedanaesto ukazanje, nedjelja, 28. veljače 1958. Više od tisuću osoba sudjeluje kod ukazanja. Bernardica moli, ljubi zemlju i hoda na koljenima kao znak pokore. Zatim je odvedena k sudcu Ribes-u koji joj prijete zatvorom. Evo kako je tekao dijalog između carskog državnog odvjetnika i Bernardice. S Bernardicom je pošla i njezina majka. Pitao me je kako se to odigralo u špilji. Sve sam

ispričala, a on je napisao. Poslije mi je to čitao, kao što je to učinio i policijski komesar, što znači da je dodao neke stvari koje ja nisam rekla. Na to sam uzvratila: 'Monsieur (gospodine), to ja vama nisam rekla'. On je govorio da sam rekla, a ja da nisam rekla. Konačno, poslije duge prepirke priznao je da je pogriješio i nastavio dalje s čitanjem i uvijek čitajući nove pogriješke, pri čemu mi je govorio da ima komesarovo izvješće, ali da ovo nije jedno te isto. Ja sam mu rekla da sam komesaru ispričala iste stvari i da je za komesara, ako je pogriješio, to još gore.

Na to je rekao svojoj ženi da dovede komesara, a jednom gradskom službeniku da me odvede u zatvor na spavanje. Moja je majka već dulje plakala. Od vremena do vremena me pogledala i kad je čula da bi me mogli odvesti u zatvor, još je više plakala. Tješila sam je dok sam joj govorila: 'Ti imaš pravo što plačeš, budući da ćemo ići u zatvor, iako nismo ništa krive'. Onda nam je u jednom trenutku ponudio stolice, kada je izišao, da čuje odgovor. Moja je majka sjela jer se sva tresla poslije dva sata stajanja. Ja sam se zahvalila gospodinu državnom odvjetniku i sjela kao krojač na podu.

Vani je bilo nekoliko ljudi koji su pogledavali kroz prozor. Kad su vidjeli da mi nikako ne izlazimo, počeli su udarati nogama o vrata. Iako je gradski službenik bio tamo, nije mogao vladati situacijom. Državni odvjetnik je izvirivao kroz prozor da ih umiri, ali su oni zahtijevali da nas se pusti, u protivnom ne će prestati udarati.

Tada se odlučio da nas pošalje kući govo-

reći kako komesar nema vremena i da će se saslušanje nastaviti sutra».

Dvanaesto ukazanje, ponedjeljak, 1. ožujka 1858. Dogodilo se prvo čudo. Okupilo se više od 1500 osoba i među njima prvi put bio je i jedan svećenik. U noći pođe prema špilji Katarina Latapie, jedna lurdska prijateljica. Zamochi iščašenu ruku u izvorsku vodu. Osjetila je pokretljivost u svojoj ruci.

Trinaesto ukazanje, utorak, 2. ožujka 1858: PORUKA SVEĆENICIMA. Mnoštvo se povećavalo. Gospođa joj zapovjedi: «Idi i kaži svećenicima da se ovamo dolazi u procesiji i da se sagradi jedna kapelica». Bernardica je o tome rekla svećeniku Peyramale, župniku u Lurdu. Ovaj nije želio ništa drugo znati nego jednu stvar: Ime Gospođe. On zahtijeva još više od toga: Da procvjeta ruža ili divlja ruža na špilji u pol zime. Evo kako je tekao njihov razgovor: «Kakva je to gospođa?» Rekla sam mu, ja to ne znam. Naloži mi da se raspitam o njezinu imenu i da opet dođem i to mu reknem. Dan kasnije, kad sam stigla u špilju i započela svoju kronicu, pitala sam Gospođu po nalogu gospodina župnika za njezino ime, ali se ona samo nasmiješila. Kad sam se vratila gospodinu župniku sam rekla da sam izvršila nalog ali nema drugog odgovora osim jednoga smiješka. Na to me je upozorio da se s njime ne šalim i da bi dobro učinila kad tamo ne bih više išla. Nisam ga mogla poslušati. Kroz 14 dana bila sam tamo i svaki put pitala, a Ona se samo smiješila na to.

Četrnaesto ukazanje, srijeda, 3. ožujka 1858.: U sedam sati ujutro u prisutnosti tri tisuće osoba Bernardica se uputi prema špilji, ali ukazanja nije bilo! Poslije škole čuje u svojoj nutrini Gospođin poziv. Uputi se prema špilji i ponovno upita za njezino ime. Odgovor je opet bio jedan smiješak. Lurdski župnik ponovo kaže Bernardici: «Ako Gospođa doista želi kapelicu, neka kaže svoje ime i neka procvjeta ruža na špilji».

Petnaesto ukazanje, četvrtak, 4. ožujka 1858.: mnoštvo još brojnije (oko osam tisuća) čeka čudo na kraju ovih petnaest dana. Za ukazanja Gospa ništa ne govori. Župnik ustrajava na svome stavu. Za vrijeme od dvadeset dana Bernardica više ne ide prema špilji i ne osjeća neodoljivi poziv.

Šesnaesto ukazanje, četvrtak, 25. ožujka 1858: Pojava napokon otkriva svoje ime, ali ruža (ili šipak) na koju stavlja svoje noge za vrijeme ukazanja nije procvjetala. Bernardica priča:

«SKLAPAJUĆI RUKU U ZNAK MOLITVE KOJE SU BILE ISPRUŽENE I OTVORENE PREMA ZE-

MLJI ONA PODIŽE SVOJE OČI PREMA NEBU I KAŽE MI: QUE SOY ERA IMMACULADA CO-UNCEPCIU» (JA SAM BEZGRJEŠNO ZAČEĆE).

Mlada vidjelica trčeci odlazi i bez prestanka na putu ponavlja riječi koje ona ne razumije. Ove riječi zbunjuju neustrašivog župnika. Bernardica nije znala ovaj teološki izraz koji označava Svetu Djevicu. Četiri godine ranije, 1854., papa Pio IX. proglasio je dogmu o Bezgrješnom začecu, to jest da je Blažena Djevica Marija začeta bez Istočnog grijeha.

Sedamnaesto ukazanje, srijeda, 7. travnja 1858. Za vrijeme ovoga ukazanja Bernardica je držala upaljenu svijeću u ruci. Već dulje vremena plamen njezine svijeće dodirivao je njezinu ruku, a da je nije opržio. Ovo potvrđuje i liječnik dr. Douzous koji je sve to gledao.

Osamnaesto ukazanje, četvrtak, 16. srpnja 1858. Bernardica osjeća tajanstveni zov špilje, ali je pristup zabranjen i zatvoren jednom ogradom. Ona pođe s druge strane Gave. «ČINILO MI SE DA SAM BILA PRED ŠPI-LJOM, U ISTOJ UDALJENOSTI KAO SVAKI PUT, VIDJELA SAM SAMO DJEVICU, NIKADA JE NISAM VIDJELA TAKO LIJEPU!»

SLUŽBENO PRIZNANJE UKAZANJA

Kad ulazite u baziliku Bezgrješnog začeca na desnoj strani niže može se pročitati u mramoru ugravirana svečana izjava biskupa, mons. Laurence-a: «Mi presuđujemo da se Bezgrješna Marija, Majka Božja stvarno ukazala Bernardici Soubirous 11. veljače 1858. i u danima koji slijede 18 puta u špilji Massabielle blizu mjesta Lurda; da ovo ukazanje ima karakter istine i da vjernici mogu u nj vjerovati. Naš sud ponizno prepuštamo sudu Svetoga Oca koji upravlja Sveopćom Crkvom.» Ova izjava biskupa Tarbes-a i Lurda je kapitalna: četiri godine poslije ukazanja, 18. siječnja 1862. priznaje ih autentičnim u ime Crkve.

Već 28. srpnja 1862. formira istražnu komisiju «da prima i konstatira činjenice koje su se dogodile ili bi se još mogle dogoditi u Lurdskoj špilji.

Ova komisija treba istraživati ozdravljenja povezana s vodom iz špilje. Je li ova voda prirodna ili natprirodna? Jesu li viđenja Bernardičina stvarna? Imaju li božanski karakter? Objekt koji se objavio, je li postavljao pitanja djetetu? Koja pitanja? Je li izvor postojao i ranije?

I biskup potiče Komisiju (od njega kao istinskog pastira potječe inicijativa da se utvrdi istina) na ozbiljan posao: istraživanje

činjenica, ispitivanje svjedoka, savjetovanje s ljudima znanosti, naročito liječnicima koji su brinuli o bolesnicima prije ozdravljenja, ali i s ljudima upućenim u znanost fizike i kemije, geologije. Da dođe istina na vidjelo, komisija ne smije ništa zanemariti.

Poslije opisa ukazanja biskup tumači mudru sporost kada Crkva procjenjuje nadnaravnost činjenica: Ona traži sigurne dokaze prije nego ih proglasi božanskim, jer davao može prevariti čovjeka prerusavajući se u anđela svjetla.

«Nadahnula nas je Komisija koja je složena od mudrih svećenika: Pobožnih, učenih i iskusnih koji su ispitivali djecu, proučili činjenice, sve ispitali, sve odvagali. Pozvali smo i autoritet znanosti i mi smo uvjereni da je Ukazanje nadnaravno i božansko i ono što je vidjela Bernardica jest Presveta Djevica Marija.

Naše uvjerenje počiva i na svjedočanstvu Bernardice, ali iznad svega na činjenicama koje su nastale i koje se ne mogu protumačiti nego božanskim zahvatom».

NE BOJ SE, EZEKIELE!

dr. fra Iko Skoko

Svećenik Ezekiel (*hebr. jehezqe'*: Bog je jak ili Bog jača), sin Buzijin, 593. g. pr. Krista pozvan je u proročku službu u petoj godini babilonskog sužanjstva, dok je bio na rijeci Kebaru. Jedan je od četvorice velikih starozavjetnih proroka.

Bog šalje Ezekielu k sinovima izraelskim, koje naziva „narod odmetnički“. Bog zna da su „tvrdokorna pogleda i okorjela srca“. Zato hrabri Ezekielu: „A ti sine čovječiji, ne boj ih se i ne plaši se riječi njihovih“. (Ez 2,6) Da bi predočio proroku s kakvim će ljudima raditi, uspoređuje ih s „trnjem i škorpijama“. Da ne bi odustao od svog poslanja, po drugi put hrabri svoga izabranika: „Ne plaši se riječi njihovih i ne boj se nimalo njihova pogleda“. (Ez 2,6)

Bog misli da bi proroka Ezekielu više bili spremni poslušati drugi narodi nego narod izraelski, narod „tvrde glave i okorjela srca“. No, Bog ne odustaje poslati proroka i po treći put ga hrabri: „I ne boj ih se i ne plaši, jer oni su rod odmetnički“. (Ez 3,9)

Ezekielova misija je biti čuvar doma Izraelova, koji je u progonstvu. Ezekiel postaje odgovoran za sinove Izraelove. Svoju misiju izvršavat će tako što će slušati Božje poruke i onda ih kao opomenu prenositi sinovima Izraelovim. Prorok je podizao klonuli duh naroda u ropstvu i budio mu nadu u svagdašnji život te posebno nadu u povratak.

Bogu je stalo da Izraelci prihvate i žive njegove riječi te da se vrate u svoju domovinu. Ali on traži da nestane „grozota i gadosti“, tj. idolatrijskog kulta. Želi da, umjesto „kamenog srca“, imaju „srce od mesa“ i da hode po Božjim odredbama. (Ez 11, 15-22)

Temeljna Ezekielova poruka jest: Bog s nama. Stoga prihvatimo njegovu blizinu i surađujemo s njime tako što ćemo iskreno živjeti po njegovim uputama, ma gdje se nalazili.

Zapis uz Dušni dan

SMRT - ZAR POSTOJI?

fra Mario Knezović

Ovih ćemo dana, vjerujem svi, posjetili grobove svojih najdražih. Svjesno ćemo koracati na mjesta gdje borave naši pokojnici. Susrest ćemo se s uspomena koje su prekrivene grobnim pločama. Grobovi su mjesta gdje također doživljavamo i krhkost ljudske egzistencije. Tu jasno osjetimo svoju ovisnost o Spasitelju. Groblje je ambijent gdje se i nevjernik budi na molitvu. Groblje je mjesto gdje se grješnik udara u prsa i traži oprostjenje. Stvarnost groba je poziv svakom čovjeku da se obrati i vjeruje Evanđelju. Taj posjet nas tjera da, unatoč smrtnosti, u nama progovori život koji nema kraja, život koji daje Isus Krist. Grobovi nam šapuću i pripovijedaju da ne promašimo nebo, vječnost. Groblje je mjesto velikih poruka, razgovora između neba i zemlje, između vječnog i prolaznog, između onoga danas i onoga sutra. Najzad, to je besjeda između onih koji dadoše život za našu slobodu i nas koji uživamo plodove blagodati krvlju zalivene.

Stajati uz grob bez nade u vječnost i ponovni život po Isusu Kristu bila bi gorka muka, očaj, beznađe, promašaj i tjeskoba. Ali stajati uz grobove s kršćanskim uvjerenjem u neprolaznost po

Isusovom uskrsnuću budi utjehu, vraća svjetlo i potiče misli na ponovni susret u kući Oca Nebeskoga gdje će svaka suza s uplakanog lica nestati.

Uistinu je povijest čovječanstva do Isusova dolaska bila kraljevanje smrti. Krist tu stvarnost mijenja u kraljevanje života. On je svojom smrću pobijedio samu smrt, zato je i mogao klicati nakon uskrsnuća: *Zašto tražite živoga među mrtvima?* Čovječanstvo, doduše, i dalje umire, ali umire s Kristom, da bi s Kristom vječno živjelo! Nakon što je Isus odvalio grobni kamen, kršćanska groblja nisu više gradovi mrtvih, mjesta smrti i boli, već njive u koje Bog sije pšenično zrnje iz kojega će, kad prohujaju vjetrovi i prestanu zime, niknuti novi život. Tu je istinu lijepo opjevao pjesnik Mak Dizdar: «Smrt nije kraj. Jer smrti zapravo i nema. I nema kraja. Smrću je samo obasjana staza uspona od gnijezda do zvijezda». Ako je tu stazu okusio sami Bog, čega se mi bojimo; ako je Gospi mač boli probo bok od tuge za sinom, zašto i mi ne bismo suzama zalijevali staze svojih najdražih koji su nas, tako nas vjera uči, samo privremeno napustili?

REKVIJEM ZA VOLJENU OSOBU

Tišina i mir. Odnijeli su ga u zemlju života. Čemu zaustavljati pitanja?
Odsada je njegovo prebivalište počinak, a njegova odjeća svjetlo.

Zauvijek. Tišina i mir. Što mi znamo?

Gospodine, Bože moj, Gospodaru povijesti, Gospodaru jučerašnjeg i današnjeg dana,
u Tvojim su rukama ključevi života i smrti. A da si nas pitao, uzeo si ga k sebi u sveto
prebivalište, a mi sklapamo oči, saginjemo glavu i kažemo:

Dobro. Neka bude. Tišina i mir.

Glazba je utonula u duboku vodu i sva čežnja kruži po beskrajnoj ravnici.

Bitki je kraj. Za njega je kraj suzama, plaču, drhtanju. Na njegovom čelu
će zauvijek sjati sunce i neuništiv mir će do vijeka štiti njegove granice.

Gospodaru života i Gospodaru naše sudbine, u Tvoje ruke sada polažemo
ovo biće koje smo duboko ljubili i koje nas napušta.

Dok ovdje predajemo zemlji njegovo prolazno tijelo, neka njegova duša zauvijek
spava u vječnom miru, u Tvojem neshvatljivom i ljubećem naručju, Oče milosrđa.

Tišina i mir.

(Ignacio Larranaga)

STOPAMA MIRA

Žalosna otajstva krunice

Isus raspjet umire na križu

POGLED ODOZGOR

Bio si siromašan, ali predodređen za uspjeh:
nadaren, pun snage, ljudi su hrlili za tobom,
smiješila ti se budućnost kao malo komu.

Takva se prilika nije smjela propustiti,
šaptali su o tome na mjesnom okupljalištu,
a ti si pričao o ljubavi, pomirenju, jednakosti,
onako kako nitko nikada pričao nije.

Što se promijenilo do danas, tiho se pitam,
još tiše odgovaram da se ništa promijenilo nije,
i dalje jedni idu na križ, a drugi ih prikljavaju,
jedino se radi o vjeri i količini svjesnosti,
nije sve, naime, dobrovoljno i iz uvjerenja.

Kad su tebe ono u Palestini razapeli,
gledao si ih odozgor, ustvari licem u lice,
prepoznao si u njima bol, krhkost, zastranjenje,
sve si im oprostio i svome Ocu otišao.

Oni su ostali začuđeni, izgubljeni i sami.

Kad i ja na drugu obalu budem polazio,
htio bih ti biti barem malo nalik,
ako me to ne spasi, ništa drugo ne će.

I ja sam jedan od onih ispod križa ti,
davnih godina, negdje tamo u Jeruzalemu,
svrni, dakle, svoj pogled i prepoznaj me.

Skrušeno stojim pred tobom i tiho šapćem:
oprosti mi, slab sam, kajem se, shvaćam.

Ruku pružam prema tvojoj davno ispruženoj,
dodirujem je, tako je topla, tako je ljudska,
a tvoj božanski osmijeh nužno mi vedri lice.

Miljenko Stojić

PROTESTANT U MEĐUGORJU

Lorenz Engi

Priredila Lidija Paris

Kao član Evangeličke reformirane crkve u Međugorju sam boravio početkom kolovoza 2006. na Festivalu mladih. Neka čitatelj ne očekuje ništa spektakularno, nego samo izvješće jednog neovisnog promatrača.

Uvod

Iako su moji roditelji angažirani u Evangeličkoj crkvi, dugo vremena nisam imao nikakvu posebnu vezu s vjerom. U školi sam bio u razredu s mnogim kršćanima. Zahvaljujući razgovorima s njima i relativno intenzivnom čitanju Biblije našao sam put do Isusa Krista. Tijekom ljeta 1994. svjesnim i razumskim činom prihvatio sam ga u svom životu kao svog Spasitelja. Od tada se smatram obraćenim i novorođenim kršćaninom. Takav sam do danas.

Dugo vremena bio sam žestoko protiv katoličanstva. Činilo mi se da imam sve argumente za to, uglavnom zbog nekih knjiga čiji me je sadržaj šokirao. ... Događaje oko Papine smrti promatrao sam vrlo kritički. ...

U to vrijeme, na sveučilištu u St. Gallenu (Švicarska) gdje radim kao asistent, upoznao sam jednu studenticu iz Austrije, iz Vorarlberga. Način na koji smo se upoznali govorio mi je da je Bog taj susret želio i da je on važan. To sam si objasnio time da dotičnoj osobi vjerojatno trebam na neki način pomoći (smatrao sam se vjerski i moralno prilično naprednim). Tek s vremenom sam shvatio da Bog kroz taj susret želi promijeniti mene više nego nju. ...

Brzo sam našao početnu točku za svoje napore: ta mlada žena bila je član kršćanske skupine na sveučilištu, ali očito nije bila obraćena na način kako sam ja shvaćao obraćenje, a osim toga je bila i katolkinja. Zato sam ju ubrzo počeo „obrađivati“ kako sam to smatrao potrebnim. Rezultat mojeg truda bila je sve veća razdražljivost. Ona je očito poznavala Isusa kao svojeg Spasitelja. ... Ne ću zaboraviti kako je na moja objašnjenja odgovorila smiješkom i rekla: „Pa ja to znam!“ kao da je htjela reći: „Kako samo možeš gubiti vrijeme na takve banalnosti!“

Kršćanska skupina na sveučilištu unutar koje sam susretao dotičnu osobu bila je međuvjerska, no uglavnom evangelički usmjerena. Moja znanica prema tome je bila vrlo otvorena. Kad smo jednom razgovarali o katoličanstvu i protestantizmu, rekla je da događaji kao što su marijanska ukazanja u Međugorju možda ipak govore u prilog katoličanstvu, da ju oni u svakom slučaju otklanjaju od protestantskog usmjerenja. To sam žestoko odbio i rekao da su marijanska ukazanja čisto šarlatanstvo. Ona je to prihvatila vrlo mirno i opušteno. Vjerojatno se nadala da ću jednog dana neke stvari ipak bolje shvatiti. ...

S vremenom sam počeo razmišljati da bih mogao osobno pogledati to Međugorje čije sam ime jedva uspijevao izgovoriti. Ubrzo se ukazala nenadana mogućnost:

Ljeti 2006. u razgovoru s jednom prijateljicom – koja je također asistentica u St. Gallenu i koja također dolazi iz Austrije – spomenuo sam Međugorje. Spontano je odgovorila: „Ah, bit ću tamo u kolovozu!“ – na nekom festivalu mladih. Želio li početi s njom? Obećao sam da ću o tome razmisliti. Ispostavilo se da su sva mjesta već zauzeta i pitanje je izgledalo riješeno (što mi zapravo uopće nije bilo žao). No, jedno je mjesto ipak ostalo slobodno, a ja iz raznih razloga nisam mogao odbiti. I tako sam 30. srpnja 2006. sa skupinom iz Švicarske krenuo za Međugorje.

U Međugorju

Boravak u Međugorju bio je obilježen brojnim napornima: ne mogu reći da posebno volim skupna putovanja, pa ni putovanja autobusom. Prevruće ljeto iscrpilo me već i prije polaska, a temperature u Međugorju povezane s neprestanim manjkom sna dovode do priličnog tjelesnog zamora. Uz to još i teret osobne i profesionalne prirode koji sam nosio sa sobom. ...

Moji prvi dojmovi u Međugorju bili su vrlo izmiješani. Vidio sam neke stvari koje su mi se činile upitne: Nabranje molitava koje me podsjećalo na rečenicu iz Mateja 6,7. Posvuda nazočni trgovci podsjetili su me na priču o Isusu u Hramu (Mt 21, 12ss). Način na koji se govorilo o obraćenju nikako mi nije odgovarao: Često se govorilo o obraćenju, ali nije mi baš izgledalo da postoji jasna predodžba o tome.

Ipak, mnogo jača su bila pozitivna iskustva. Posebno me se dojmilo slavljenje Euharistije. S čuđenjem sam promatrao kako se lica vjernika u trenutku primanja Kruha naglo mijenjaju. Čak i oni koji su svemu tome prilazili dosta opušteno naglo bi se uozbiljili. Vidjelo se što taj trenutak ljudima znači i što u njima budi.

Jednom, dok sam gledao kako svećenici uz zvuke „Agnus Dei“ s hostijama silaze s oltara, jasno mi se nametnula misao: „To je istina“. Kritički sam promatrao te svoje misli jer sam primijetio da ugođaj budi emocije. ...

Slavljenje Večere Gospodnje u katoličkoj Misi bitno je drugačije nego u evangeličkom bogoslužju. Vjera da Isus, doista nazočan, pristupa zajednici vjernika daje svetoj Misi sasvim drugačiji smisao. U pansionu u Međugorju o toj sam temi intenzivno razgovarao s kolegom u sobi, i to s biblijskog motrišta. Katoličko shvaćanje Večere Gospodnje danas mi izgleda održivo, čak uvjerljivo. U svakom slučaju, postao sam svjestan važnosti tog pitanja koje protestanti- ma može izgledati čak nevažno.

Osim Euharistije, u Međugorju me se prije svega dojmila pobožnost klanjanja. Nikad prije nisam doživio da se sve ono ljudsko tako potpuno povlači u pozadinu, i da se stvara tako savršeno usmjerenje na Isusa. Doživjeti tako nešto upravo među katolicima, to me je čudilo – uvijek se kaže da kod katolika Isus svoje mjesto mora dijeliti s brojnim „konkurentima“.

U Međugorju sam doista doživio potpuno usmjerenje na Isusa Krista. Sveta Misa i klanjanje na neusporediv na-

čin vode prema čašćenju i uzvisavanju Isusa Krista. Tu se ne radi o ljudskoj pameti, ne radi se o tome da čovjek treba ponijeti nešto sa sobom. Čovjek se sabere da bi se klanjao Isusu i da bi stvorio prostor u koji on može doći i dodirnuti svakoga.

Večernje sate Euharistije i klanjanja u Međugorju smatram trenutcima najsnažnijeg ozračja koje sam ikad doživio u svojem vjerskom životu. Kad danas čujem melodije kao što su „Dona la pace“ ili „O Dio crea in me“, u trenutku je sve opet tu: Svjetla, miris u zraku, kameno tlo, bijeli krov vanjskog oltara, toliki ljudi... U mislima se rado vraćam na to jedinstveno ozračje...

Poslije Međugorja

Po povratku iz Međugorja najprije sam se odmaknuo od te cijele tematike. Posvetio sam se svojem poslu i neko vrijeme nisam želio razmišljati o vjerskim pitanjima.

No, odjednom mi je postala važna molitva krunice. Češće sam molio Zdravomariju koju sam u Međugorju tako često čuo... Najprije je to bilo da ubijem vrijeme, prije svega u vlaku. Kasnije sam to izgovarao svjesnije.

Ono što sam prije prokazivao kao besadržajnu ritualnu molitvu počelo mi je donositi radost i mir. Prepoznao sam ljepotu te molitve: Individualnost se sasvim povlači, moglo bi se reći da se priključuje nebrotom mnoštvu

vjernika i zajedno s njima izražava štovanje i ljubav. Čovjek ne proizvodi neke svoje misli nego se misaono smiruje, što ga oslobađa za slušanje i za primanje. Čovjek ništa ne traži niti išta zahtijeva – jednostavno daruje svoje vrijeme. Posebno me se doimlju riječi Zdravomarije i njihova bliskost s riječima Svetog pisma. Tko promatra izvana, može pomisliti da se marijanska pobožnost odvija daleko od biblijske predaje, ali ovdje se vidi da je upravo suprotno. Elementi Zdravomarije dolaze izravno iz Biblije (Lk 1,28; 42).

Pod utjecajem te molitve stekao sam osobni odnos prema Mariji. Upoznao sam ju kao jednostavnu, vrlo skromnu ženu. Ona najmanje od svega želi da ju se obožava. Puna je ljubavi prema ljudima i duboko zabrinuta zbog konfuzije koja vlada u našim vremenima pa se zato u novije vrijeme na snažniji način obraća ljudima.

Otpor prema Mariji kao izraz nezrelosti u vjeri

Prije Međugorja Marija mi je bila potpuni stranac, još i gore od toga: Bila mi je nesimpatična. Kult oko te nebeske kraljice izgledao mi je nekako neukusan. Kao mnogi drugi kršćani, Mariju sam gledao kao Isusovu konkurenticu. Danas taj otpor prema Mariji gledam kao znak nezrelosti u vjeri. Korijen tog odbijanja sam po sebi

nije loš, jer ono dolazi od naše ljubavi prema Isusu. No, to je odbijanje i izraz nesigurnosti i neslobode. I nedostatka povjerenja. Čovjek se boji da će uvrijediti Isusa ako bude častio njegovu majku.

Potpuno kršćanstvo danas mi se čini jedva mogućim ako se u njega na primjeren način ne uključi i Mariju. Ona je u svojem tijelu nosila Boga. Boga je donijela na svijet. Nakon toga je Isusa čuvala i odgajala. Samo je po sebi razumljivo da se povukla u pozadinu u vrijeme njegova javnog djelovanja: „Obiteljske veze“ nisu spojive s Isusovim poslanjem koje se tiče cijelog čovječanstva. Na Marijinu važnost jasno pak ukazuje Isus na križu svojim posljednjim riječima, među kojima su i one upućene najdražem učeniku: „Evo ti majke!“ (Iv 19,27). Nezamislivo je da bi Isus u toj situaciji rekao nešto nevažno ili nepromišljeno.

Marija je tu i kad se učenici nakon Isusovog Uzašašća okupljaju i ulaze u novo razdoblje bez njega (Dj 1,14). Na razmeh između raspeća i osnutka Crkve ona igra ključnu ulogu. Zato ju se doista može smatrati duhovnom majkom zajednice učenika.

Teško mi je vjerovati da može postojati savršeno kršćanstvo koje isključuje Mariju. Najvažnija žena ljudske povijesti, žena koja je rodila Spasitelja, mora imati počasno mjesto u kršćanskoj zajednici. Crkva koja za Mariju ne nalazi pravo mjesto dugoročno ne će moći opstati.

Takvo uključivanje Marije nije opasnost za Isusa. Marija nije njegova konkurentica. Prejednostavno je reći da pobožnost prema njoj njemu nešto oduzima. Ne postoji neka određena količina ljubavi i štovanja koju treba pravedno raspodijeliti.

Isusa ne možemo uvrijediti ako častimo njegovu Majku, kao što nijednog čovjeka ne možemo uvrijediti ako štujemo njegovu majku. U tom smislu Isus ne poznaje „ljubomoru“. Naprotiv, raduje se svakom čovjeku koji ljubi njegovu Majku i koji je s njom u živom odnosu. Strah koji je raširen u protestantskim krugovima, da bi Marija mogla dobiti status boginje, čini mi se neopravdanim. To proturječi njezinoj prirodi. Svakom tko pozna Mariju to izgleda apsurdno. Samo neka vrlo nepoučena i vrlo nezrela marijanska pobožnost može na nju gledati kao na božicu.

Kraj

Osjećam da sam preko Međugorja osobno upoznao Mariju. Drugačija je nego što to misli netko tko stoji po strani. Nije neka polu-boginja na prijestolju koja Isusa gura u stranu, nego skromna žena puna ljubavi, suosjećanja i topline. Marija je nježna majka koja se svim silama trudi skinuti terete koji tište njezinu djecu. Sve ono što mi (nadam se) poznajemo kao majčinsku ljubav kod nje je – recimo tako – neusporedivo snažnije.

Danas smatram da je isključeno da se netko zbog štovanja Marije može udaljiti od Isusa. Naprotiv, ona uvijek vodi prema njemu, a ljudima – napose preko svojih poruka u Međugorju – stalno ukazuje na Isusa. Marija ne želi ništa za sebe, nego sve za svog Sina i time za ljude.

Ne znam može li se do ovih zaključaka doći iz daljine, čitajući knjige. Zapravo ne vjerujem da je to moguće. Vjerojatno se treba upustiti u svijet tog iskustva da bi se shvatilo. U tom smislu mogu svakome preporučiti putovanje u Međugorje. Mnogo će toga naučiti: O vjeri, o Crkvi, o Majci Božjoj – i o sebi samom.

OSNUTAK ŽUPE MEĐUGORJE

fra Robert Jolić

Župa Međugorje kanonski je utemeljena 1. svibnja 1892. dekretom mostarsko-duvanjskog biskupa fra Paškala Buconjića. Kao razlog osnutka te nove župe biskup navodi višegodišnje zamolbe vjernika s toga područja, koji su svoje zamolbe temeljili na prevelikoj udaljenosti od sjedišta njihove dotadašnje župe Brotnjo u Gradničima, kao i sve veći broj katoličkih vjernika u selima koja su za sebe tražila novu župu.

Župni dvor - za uspomenu s Mlade Mise fra Vendelina Vasilja

Dekret o osnutku župe

Ovdje donosimo spomenuti dekret biskupa Buconjića u hrvatskom prijevodu – izvornik je pisan latinskim jezikom: «*Dekret o osnutku nove župe u Međugorju – Bijakovićima.*

Nakon poniznih zamolbi naših vjernika u selima Međugorje i Bijakovići, kao i ostalih susjednih sela, tijekom više godina, da se zbog njihovih duhovnih potreba utemelji novo dušobrižničko središte, mi – odvaгнуvši okolnosti udaljenosti spomenutih sela od župe matice Gradnića kao i mnoštva vjernika na tome području te nakon što smo se prethodno posavjetovali sa starješin-

stvom pošt. otaca franjevacu Hercegovачke franjevačke provincije, kojima je povjerena skrb onih vjernika – zrelo prosuđujući da je odcjepljenje sela Međugorje, Bijakovići, Šurmanci i Vionica od matice Gradnića ne samo korisno, nego uistinu i veoma potrebno, ovim našim dopisom proglašavamo ondje uzdignuće i utemeljenje nove župe sa svim pravima i privilegijama, kao i častima drugih župa koje su kanonski osnovane.

Dano u našoj biskupskoj rezidenciji u Mostaru 1. svibnja 1892.

Fra Paškal Buconjić, biskup.»

Zanimljivo je ovdje uočiti da biskup u svom dopisu izrijekom ne spominje selo Miljetinu. Po svemu sudeći to je selo pribrojio selu Međugorju.

Razlozi osnutka nove župe

Šematizam iz 1903. godine kratko objašnjava razloge osnutka nove župe: «Prisiljeni neizmjernim mnoštvom naroda, neravnošću putova i prevelikom udaljenošću mjesta Međugorje i Bijakovići su se 1892. odijelili od Gradnića i postali punopravna župa.»

I doista, župa Brotnjo još je sredinom 19. stoljeća obuhvaćala preveliki prostor, o čemu svjedoči fra Petar Bakula (broćansko-gradnički župnik 1849.-55.): «U naše vrijeme, dok sam ja bio župnik u Gradničima, Brotnjo je obuhvaćalo [uz Gradniće i] današnje župe Gabelu i Čerin i po veličini bila sličnija biskupiji nego župi. Gdje danas petorica dijele duhovnu utjehu, tada su je dijelila češće dva nego tri svećenika» (Šematizam iz 1867., str. 85). Stoga su se od Gradnića odijelile najprije dvije župe: Gabela 1852. i Čerin 1864. godine.

Ipak, i nakon osnutka tih dviju novih župamatica je župa Gradnići još uvijek bila prevelika. Sela koja su 1867. činila župu Brotnjo-Gradnići bila su: «Od istoka: Paoča, Vidovići, Biletići, Blizanci, Krućevići. Od juga: Gradac, Šurmanci, Vionica, Bijakovići, Međugorje, Služanj, Žuranj. Od zapada: Čitluk (stari Karlovac) i Gornja Blatnica. Od sjevera: Sritnice, Dobro Selo, Tepčići i Slipčići.» Tako je doista fizički bilo nemoguće opsluživati toliki prostor. Koliko su muke imali siromašni župljani dok bi svoju djecu donijeli na krštenje iz udaljenih sela u Gradniće, ili koliko su muke imali svećenici-franjevci kad su u ista ta sela na konju ili još češće pješice trebali ići opremiti bolesnika ili pak slaviti Mise na seoskim grobljima i na drugim misištima?! Sela Bijakovići, Međugorje i Vionica bila su od sjedišta župe u Gradničima udaljena 1^{1/3} sat hoda, a selo Šurmanci čak dva sata hoda. Danas je na tome području pet župa: Gradnići, Međugorje, Čitluk, Tepčići-Slipčići i Gradac-Blizanci.

Prema Bakulinu *Šematizmu* u selima sadašnje međugorske župe živjelo je točno 1000 katoličkih žitelja u 129 kuća (Šurmanci 29 kuća, 188 žitelja, Bijakovići 30 – 207, Međugorje 51 – 480 i Vionica 19 – 125). Tada je u čitavoj broćanskoj župi živjelo 3933 katolika u 495 kuća. Godine 1892., dakle u godini osnutka nove župe Međugorje, ta je župa imala 209 obitelji s 1660 duša, da bi godine 1902. već imala 2121 žitelja, dakle više nego

Temelji stare crkve

dvostruko više nego prije 35 godina. I inače je u čitavoj Hercegovini to vrijeme na razmeđu 19. i 20. stoljeća vrijeme najbržega rasta katoličkoga pučanstva.

Stoga je osnutak nove župe, koja se u dekretu naziva Međugorje – Bijakovići, bio itekako opravdan.

Pregradnje za osnutak župe Međugorje

U spisima s kapitulâ hercegovačkih franjevacâ navodi se da su Međugorčani tražili osnutak nove župe već od 1889. godine. Kao preduvjet da bi dobili vlastitu župu zatraženo je od njih da se najprije pobrinu oko izgradnje župne kuće. Budući međutim da se sami nisu mogli složiti oko mjesta na kojem bi se gradila župna kuća, zamolili su novoizabranog kustoda fra Nikolu Šimovića (kasnije bio međugorski župnik: 1895.-99.) da bi on osobno došao u Međugorje i pomogao da se župljani slože oko mjesta gdje bi se gradila župna kuća, dakle oko središta župe. Tako je fra Nikola doista 8. srpnja 1889. u pratnji fra Bože Ostojića pohodio Međugorje i uspio nagovoriti župljane da se župna kuća gradi na mjestu zvanom Čilića lazina, otprilike u sredini župe.

U *Spomenici* iz 1897. godine zapisano je da su «potrebno zemljište za kuću i crkvu te kućni gaj darovali vjernici občina Medjugorja i Šurmanaca». Nisam uspio pronaći kolika je točno bila površina toga zemljišta. Čini se da su Međugorčani darovali zemljište, a Bijakovčani gaj. Zanimljivo je već ovdje navesti da je župna kuća bila sagrađena na području katastarske općine Međugorje, i da se ta općina nalazila u ljubuškom kotaru. Crkva u Gaju bila je naprotiv sagrađena

na prostoru katastarske općine Bijakovići i u mostarskom kotaru. Granica između tih dvaju sela i dvaju srezova bila je cesta kojom se do danas prometuje od Tromeđe u samo selo Međugorje. Iako je, dakle, udaljenost između crkve i župne kuće bila svega pedesetak metara, nalazile su se u različitim selima, dapače srezovima (kotarima).

Kao preduvjet da dobiju župu trebali su župljani iz sela te buduće župe sagrađiti župni stan. Tako fra Anđeo Nuić (župnik 1907.-14.) u župnom ljetopisu, u poglavlju «Mala poviest župe» (str. 4) piše da su župljani sagrađili župni stan, štalu i čatrnju prije nego je župnik došao u župu. Kuća, istina, nije bila potpuno izrađena niti drugo oko kuće uređeno, nego su to kasnije župnici nadograđivali. U jednom svom dopisu provincijalatu od 17. srpnja 1911. isti župnik piše da je «sve zemljišta oko crkve, kuće i vrtli, jesu podignuti na općini seockoj bez kupovanja» te da je «župski stan podignut od župljana, ali su za unutrašnjost mnogo doprinieli župnici franjevci».

Položaj i znamenitosti međugorske župe

Fra Ivo Bagarić u *Šematizmu* iz 1977. hvali položaj sela međugorske župe, plodnost tla i marljivost župljana. Župa «zauzima jugoistočni, najmanje krševit, najplodniji dio Brotnja. S jugoistoka ravno i brežuljkasto područje ograđuje planina Križevac. (...) Topla sredozemna klima, plodna crvenica i duboka pjeskovita tla gotovo su idealni uvjeti za gajenje najbolje loze i duhana. Ostalo je sve sporedno. Stanovništvo je iskoristilo ponudu prirode: nevjerojatnom marljivošću

i upornošću pretvorili su ovi ljudi u duhaništa i vinograde svaki metar tla. Ali za njih mnoge zemlje je bilo malo. Agrarna prenaseľljenost davno ih je počela raseljavati.»

Osoba koja se potpisala pseudonimom «Brotnjak» pisala je u *Osvitu* 1902. godine: «Međugorje je krasno mjesto, ima liepu crkvu, liepu šumovitu okolinu, ne oskudieva vodom, a svezano je dobrim cestom (= cestama!) sa Mostarom i Ljubuškim.»

Fra Petar Bakula izrijekom opisuje tri sela današnje međugorske župe. Za Vionicu i Šurmance kaže da se u njima nalaze plemićki grobovi, dakle ukrašeni stećci, a za Šurmance dodaje da, uz Krućeviče, ima bolji duhan od svih drugih mjesta u Brotnju. Ovako opisuje samo selo Međugorje: «Međugorje (nad kojim je s južne strane brdo Crnica) nekada je bilo pokriveno velikim šumama. Dubravu su od godine 1843. seljaci sasvim pretvorili u njive i vinograde držeći da će oni postati gospodari iskrčenog zemljišta, kako je to vlast češće obećavala. Kamo sreće da im se to dosudi i da ne ostane samo prazno obećanje vlasti, kako je to dosada bivalo u Hercegovini. Srebrenica je mjesto nekada velike crkve u Međugorju i tu se naokolo nalazi mnogo drugih ruševina te veliko plemićko groblje i pučko staro groblje. Na tom su mjestu mnogi svjedoci veoma često vidjeli jaku i rumenu svjetlost. Narod redovito misli da svjetlost odaje ondje sakriveno blago. Ima odličnih grobova u Raskrsju i dva glasovita u Stanjevcu. U Međugorju se nalaze ove srušene tvrđave: Miletina, Žuželj-Šipovac i Beden kod Cerna. Ima i oko dvadeset starih čatrnja.»

C. Puzzolo

sugerirao da napravim jedan vitraj svetoga Jeronima za kapelicu na groblju u Ograđeniku. Ne sjećam se točno, ali mislim da se onaj njegov prijatelj komunist zvao Jeronim. Nažalost, to još nisam ostvario.

Tvornica u Tiene, u kojoj su izrađivani reljefi, zamolila me da napravim kip sv. Leopolda Mandića koji je jedno vrijeme živio u tome gradu. Kada sam jednom prilikom razgovarao s fra Jozom Zovkom u Tihaljini, za crkvu u tom selu napravio sam sliku sv. Ilije, kazao sam mu da radim kip sv. Leopolda. Na to mi je kazao da ovdašnji narod veoma štuje sv. Leopolda. Opet sam razgovarao sa svojim prijateljem Santom dalle Carbonare, koji je odmah obećao jednu kopiju kipa za Međugorje, a zapravo je napravio šest kipova: za Međugorje, za crkvu sv. Leopolda u Cernu, za Boku kotorsku, za grad Tiene, za jednoga gospodina iz Asiza te za mene. Sve je platio Sante dalle Carbonare.

Nakon toga počeo sam raditi otajstva krunice. Htio sam napraviti veće formate, jer u tom slučaju mogu izraditi bolje vidljive likove. Tada smo i postavili otajstva, župnik je bio fra Ivan Landeka. No, kako je počeo rat, slavna otajstva ostala su dugo vremena nepostavljena.

Godine 1998. nazvao me fra Slavko i rekao kako fratri žele da naslikam Gospu kakvom je vide vidioci. Nastavio mi je objašnjavati da Međugorsku Gospu ljude vide onakvom kakav je zapravo kip u Tihaljini. Kazao sam da nije tako lako nacrtati Gospu Međugorsku, nakon čega mi je poslao faks s odgovorima vidjelaca u kojima opisuju Gospu. Papir s pitanjima vidiocima i njihovim odgovorima bio je dugačak metar i pol. Riječ je o deset pitanja na koja su vidioci odgovorili kako zapravo

Gospa izgleda. Svi odgovori meni nisu bili dovoljni jer, na primjer, što slikaru znači odgovor *prekrasna*? Pripremio sam veliko platno i svim srcem radio na tom djelu i sam nastojao zamisliti ljepotu koju su opisivali vidioci. Ponekad mi je trebalo danima raditi da bih popravio jedan sitni detalj. Tada sam napisao pismo fra Slavku i rekao kako je on tražio da naslikam tu sliku, ali je zapravo tražio da se obratim - Gospu mogu naslikati samo mistici, a ja to nisam. Dok sam na slici radio, čuo sam da je vidjelica Mirjana došla kod jednog prijatelja u Italiji. Zamolio sam toga gospodina kod kojega je Mirjana bila u gostima da je pita mogu li doći s tim što radim, da ona pogleda.

Mirjana je kazala: «Prekrasno!» Također mi je rekla da tako tužan osmijeh, koji sam naslikao, Gospa ima kad poziva da se molimo za one koji još nisu upoznali ljubav Božju. Jako je teško naslikati jedan osmijeh – osmijeh nije samo grimasa na usnama, to je nešto što izlazi iz cijelog bića. To je osmijeh koji dolazi iz velike Gospine ljubavi, ali je malo i tužan jer vidi da se ljudi ne obraćaju onoliko koliko bi trebali. Pa kako je to moguće prenijeti na platno? Može se pokušavati, ali nikada do kraja postići. Kad sam je dovršavao, sliku je vidjela i Vicka, i ona je bila zadovoljna. Kad su neki stavljali primjedbu na oblačić na kojemu Gospa stoji, Vicka je rekla da upravo tako vidi Gospu. U dnu slike naslikao sam i međugorsku crkvu.

Kasnije sam za samostan na Humcu napravio kip sv. Ante te sv. Franju s vukom. Imao sam tada upalu pluća, pa je djelo izvršio moj sin.

Vaše je životno djelo vezano uz Međugorje.

Da, a na kraju razgovora o djelima, treba kazati nekoliko riječi i o kipu fra Slavka Barbarića, što se nalazi u Majčinom selu. Ne ću govoriti o velikoj boli koju sam smrću fra Slavka Barbarića doživio. Ovdje je sigurno veoma važna Gospina nazočnost, no fra Slavko nam jako puno nedostaje. Nedostaje mi način na koji je pozdravljao i susretao ljude. Odmah nakon fra Slavkove smrti razmišljao sam o kipu koji bih napravio. Kad sam iznio tu svoju ideju, g. Roberto Bonifaccio je kazao da ne brinem za troškove, on će pronaći sponzore. U to se javila princeza od Lichtensteina i pitala me hoću li praviti kip oca Slavka. Princ od Lichtensteina je pristao financirati to djelo.

Kopije vaših djela koja se nalaze u župi Međugorje dospjele su u više zemalja u svijetu, od SAD-a do Malavija i Ugande. Kako se to dogodilo?

U Međugorju je više puta boravila časna sestra Isabel Bettwy sa Franjevačkog sveučilišta iz Steubenwila, SAD, koja je htjela na tom sveučilištu postaviti postaje križnoga puta kakve su u Međugorju. Dogovorila se s lijevaonicom u Tieni i tako su postaje došle u SAD. Poslije su fratri iz Fulde, iz Njemačke, također uzeli postaje križnoga puta. Isti križni put postavljen je i u Ugandi, na brdu koje je darovao jedan pilot te u Malaviju. U Malaviju rade i na tome da u istom mjestu postave i otajstva krunice. Nažalost, cijene bakra svakim su danom sve veće, pa se i cijena izrade povećava.

U Međugorju ste prvi put bili u srpnju 1985. Čuli smo utjecaj Međugorja na vaš umjetnički rad. Što se događalo s vašim životom u tom razdoblju?

U meni se dogodio potpuni preokret. Vratimo se na trenutak kad Isus pada pod križem. To je zapravo kateheza, vjeronauk, kad i ja padnem, nastojim se podići. Ili, kad govorimo o četvrtoj postaji, gdje Gospa miluje Isusa. Gospa svome Sinu daje podršku i ne kaže mu *Ostavi križ*, već mu daje podršku. Kako je Gospa tješila svoga Sina, tako će tješiti i sve nas.

Na svakoj postaji križnoga puta vidimo i Gospu?

Da. Stavio sam Gospu na svaku postaju. Čitao sam knjige Marije Valtorte, u kojima piše da je u momentu hvatanja Isusa sveti Ivan otrčao Gospi to javiti. Isus Mariji Valtorti objašnjava da Ivan nije mogao znati da je njegova majka s njim u duhu već sjedinjena. Zato sam zaključio da je Gospa u stvari u svim trenutcima bila uz Isusa. Kad sam, naknadno, pravio Isusa u Maslinskom vrtu, shvatio sam da je u tom trenutku Isus bio sam, njegova majka čak ni u duhu nije bila s njim. Kad Isus kaže *Oče, ako je moguće neka me mimoide ovaj kalež*, to je bio najteži trenutak. Tu je Isus bio potpuno sam. Nisam teolog, ali tako mislim.

Prošlo je 25 godina od početka ukazanja. Je li se u međuvremenu svijet promijenio?

U svijetu se moli. Vidio sam mnogo skupina koje mole kao u Međugorju. Fra Slavko je dao toliko za života, a sada vjerujem da će dati još i više. Vjera nas uči da je onaj koji je već na drugom svijetu daleko moćniji nego mi koji smo ovdje.

I na kraju, jeste li se umorili raditi za Međugorje?

To je posao koji se radi iz ljubavi i ne može se umoriti.

Glasnik **MIRA**

Sve o događajima u Međugorju
i odjecima u svijetu i Katoličkoj
Crkvi čitajte u novom
mjesečniku - Glasniku mira.
Čitajte i preporučite drugima

Glasnik mira, mjesečnik
Informativnog centra "Mir"
Međugorje.

Surađujte u Glasniku mira,
pišite nam o svojim iskustvima.

Pretplatite se na Glasnik mira.

Godišnja pretplata [12 brojeva]:

30 KM/120 Kn

RADIOPOSTAJA
MIR
MEĐUGORJE

Jajce 87,8 MHz
Mostar 100,0 MHz
Banja Luka 107,8 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Lašvanska dolina 100,0 MHz
Split, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 MHz
Banja Luka, Sjeverna Bosna 106,7 MHz
Sjevero-zapadna Bosna, Jajce 106,7 MHz
Dolina Neretve i Juž. Hercegovina 98,3 MHz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 MHz
Zagreb, Lika, Karlovac, Bihać, Sj. Hrvatska 107,8 MHz
Sisak, Gradiška, Kutlina, Ivaničgrad, Novska 106,7 MHz
Zenica, Žepče, Tuzla, Slavonski Brod, Posavina 100,1 MHz

Satelit: Europa, Bliski istok i Afrika
HOT BIRD 6° istočno

INFORMATIVNI CENTAR "MIR" MEĐUGORJE
RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Tel.: 036/651 100; faks: 036/651 300
E-mail: radio-mir@medjugorje.hr
Uživo na internetu: www.medjugorje.hr

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRIJEDA

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Krunica
	- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
	- U korizmi: otajstva svjetla i žalosna otajstva
	- U uskrsnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Križni put uz Križevac
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h	Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
21 - 22 h	Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h	Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed	Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti sa svjedocima
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h	Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h	Večernji molitveni program i ispovijed
17 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h	Sv. Misa
19 - 20 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

svakog 25. u mjesecu - cjelonoćno klanjanje

